

Виноград Господњи

ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ
ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Година деветнаеста

Број 1

Нови Сад

О Васкрсу 2023.

Бесплатан примерак

**Христос васкрсе!
Ваистину васкрсе!**

Са благословом Његовог Преосвештенства
Епископа новосадског и бачког господина др Иринеја

ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ

Лист православне Епархије бачке

Година деветнаеста, број 1

Нови Сад, о Васкрсу 2023.

Уредник

Презвитер др Милан Бандобрански

Чланови уредништва

Протојереј-ставрофор Милован Миодраговић

Протојереј Владан Симић

Протојереј Жељко Латинковић

Протонамесник Игор Игњатов

Презвитер Лео Малешевић

Др Данило Михајловић

Лектор и коректор

Јелица Недић

Техничка обрада

Татјана Срдић

Фотографије

Предње корице: *Силазак Господа у ад,*

Иконописна радионица манастира

Васкрсења Христова у Каћу

Стр. 7: *Васкрсење Христово, Драган Мазалица*

Штампа

Принт студио ИН, Нови Сад, 2023.

Тираж 12.000 примерака

Уредништво

21000 Нови Сад

Змај Јовина 4

vinogradgospodnji.epbacka@gmail.com

www.eparhijabacka.info

САДРЖАЈ

ВАСКРШЊА ПОСЛАНИЦА	3
ОСМИ ДАН	7
Презвитер Лазар Ђачић: Васкрсење Христово – победа живота вечнога над смрћу	7
РАЗГОВОР	9
Протојереј-ставрофор Бранко Ђурчин: Љубав као императив хришћанског живота	9
ОЧЕ, ДА ТЕ ПИТАМ	16
Презвитер Вељко Васиљев: Улога језика у богослужењу Цркве	16
БИБЛИЈСКИ ПОЈМОВНИК	18
Катихета Марко Радаковић: О опасности тумачења Светог Писма без Цркве	18
ИЗ СВЕТООТАЧКЕ РИЗНИЦЕ	20
Свети Иринеј Исповедник, епископ бачки: Беседа на Велики петак	20
СТАРЕЧНИК	22
О ави Мојсију	22
ИЗ ЛЕТОПИСА	24
Протонамесник Даниел Кобиљски: Сто педесет година Светониколајевског храма у Сивцу	24
ПОРТРЕТИ ГОВОРЕ	26
Протојереј Миодраг Андрић: Јован Камбер (1773 – 1848)	26
ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ	28
Катихета Ђорђе Гојић: Шести том дела светога Максима Исповедника	28
ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ	30
Са часа веронауке: Десет Божјих заповести (први део)	30
АКТУЕЛНОСТИ	33
УПОКОЈ, ГОСПОДЕ	37
Протојереј-ставрофор Чедомир Чалић (1951 – 2022)	37
СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ	38
НОВА ИЗДАЊА	39

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад
271.2 (5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник презвитер др Милан
Бандобрански. – Год. 1, бр. 1 (1976) – год. 25 бр. 82
(2000); Год. 1, бр. 1 (2001) – Нови Сад : Епархија
бачка, 1976–2000; 2007–. – 29 цм
Лист *Виноград Господњи* излази пет пута годишње.
ISSN 0353-1783
COBISS.SR-ID 16504322

Васкршња посланица

Српска Православна Црква
својој духовној деци
о Васкрсу 2023. године

ПОРФИРИЈЕ,
по милости Божјој

православни Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски, са свим архијерејима Српске Православне Цркве, свештенству, монаштву и свим синовима и кћерима наше свете Цркве: благодат, милост и мир од Бога Оца, и Господа нашега Исуса Христа, и Духа Светога, уз радосни васкршњи поздрав:

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

*И ушавши у гроб, видеше
младића обучена у белу
хаљину где седи са десне
стране и уплашише се. А он
им рече: Не плашите се! Исуса
тражите Назарећанина,
распетог. Устаде, није овде;
ево места где га положише
(Марк. 16, 5 – 6).*

Радујемо се данас, драга духовна децо наша, радујемо се и прослављамо Празник над празницима, Васкрсење Господа и Спаса нашега Исуса Христа из мртвих. Радујемо се и прослављамо зато што смо, као некада жене мироносице, чули речи анђела: „Не плашите се!” Радујемо се и прослављамо Васкрсење Господа Христа јер нам више од осам столећа Бели анђеоло са фреске у Милешеви Светога Саве показује на празан гроб и говори: „Устаде, није овде!” Радујемо се јер нас упркос свим приликама и неприликама прате крупне и мирне рашке очи Белог анђела – најлепше, највољеније и најславније фреске створене у нашем роду – говорећи нам да Исус Назарећанин, на крст Распети, устаде из гроба.

Радујемо се и прослављамо Христово Васкрсење јер „Отац благоизволи да се у Њему настани сва пуноћа и да кроз Њега измири

све са Собом..., и оно што је на земљи и оно што је на небесима” (Кол. 1, 19 – 20). Радујемо се и прослављамо победу над победама, јер се у Распетоме и Васкрсломе од ропства смрти – којој се кроз грех покорила – саставља, спасена, свеколика твар! Радујемо се и прослављамо Васкрсење Господа Христа јер, чинећи то, добијамо залог сопствене победе над оковима смрти и свету благовестимо радост живота!

То је, браћо и сестре, вера Цркве Православне коју нам открива милешевски Бели анђеоло, показујући нам празан гроб Христов, уз поруку: „Не плашите се!” Бог је те речи охрабрења говорио у најразличитијим околностима појединачних и народних искушења, распећа и невоља. „Будите слободни и храбри, и не бојте се и не плашите се..., јер Господ Бог твој иде с тобом, неће одступити од тебе, нити ће те оставити”, говорио је Израиљу преко Мојсија (Понз 31, 6). И поновио је то Новом Израиљу кроз Јединороднога Сина Који је чудесно, ходећи по таласима, пришао лађи са апостолима и умирио узбуркано море: „Не бојте се, ја сам, не плашите се!” (Марк. 6, 50). У најстрашнијем тренутку живота једног старешине јеврејске синагоге, који се звао Јаир и коме је кћи умирала, Господ Исус Христос је, такође, рекао: „Не бој се! Само веруј!” Јер, вера

Васкршња посланица

Патријарх српски г. Порфирије чита *Васкршњу посланицу* Српске Православне Цркве

која прожима и осмишљава животни пут, која соковима благодатне снаге храни свеколико људско биће, истину може све.

То нам најбоље показује јеванђелска повест о неисцрпној вери и поверењу у Христа четворице људи који су намерили да учине све што је њима било могуће како би Бог учинио оно што је људима немогуће, тојест чудо, и исцелио њиховог неверујућег болесног пријатеља. Никаква спољашња препрека није могла да их заустави у њиховој намери да одузетог принесу Христу (Марк. 2, 1 – 5). Њихова је вера била толика да су због немогућности да Господу приђу од мноштва света окупљеног око куће у којој је Он лечио људе, болесника Христу принели разградивши кров и спустивши га. Сви ови догађаји потврђују снагу заједничког подвига, снагу молитве Цркве. Вера неколико људи који имају поверење у Христа јесте сила која помаже и онима слабањима у вери, а понекад и онима који вере немају. Управо због снажне вере у

Њега, у Његову љубав и коначни суд, Васкрсли Господ је био и са нашим прецима када су падали и поново устајали, када су туговали и радовали се, када су сеобама по светским беспућима, распињани и урањани у историје других народа.

Сетимо се, драга децо духовна, библијске повести о Содому и Гомору. Насупрот пустињи око Мртвог мора, ти градови су у наводњеној и зеленој јорданској долини имали обличје рајских станишта. Међутим, та напредна и привлачна цивилизација била је далеко од рајске. Житељи ових градова били су огрезли у бестидан живот, стран човековој боголикости и мрзак Богу. Господ је најавио да ће уништити ове градове како њихова мочвара греха не би прогутала остале људе. „Хоћеш погубити и праведнога с неправедним?“ – вапио је праведни праотац Авраам и Господа молио да ове градове поштеди ако у њима нађе бар педесет праведника. Али када ни десет праведних душа није пронашао у

Васкршња посланица

њима, Господ је Содом и Гомор предао разорењу и пропасти.

Библијска истина о Содому и Гомору важи и данас. Економски и сваки други напредак је свакако важан за друштва у којима наш народ живи, али је неупоредиво важније духовно здравље нашег народа, она снажна, саборна вера у Господа Распетог и Васкрслога која осмишљава наше свеколико народно биће. Од вере у Васкрсење Христово и Јеванђеље Његово зависе наше животне вредности, култура, етос, идентитет. Христос је вером четворице исцелио онога који је услед греха био духовно и телесно парализован. Господ би спасао и Содом и Гомор да је имао на кога да се ослони, да је било људи који би, попут оне четворице у Јеванђељу, били спремни да снагом вере и поверења у Христа, снагом молитве, помогну свом пријатељу. Овим примерима Васкрсли Господ нас кроз уста Цркве подсећа да су наша животна прегнућа благословена и плодотворна само ако

су утемељена на заједничкој вери и свему што из ње извире, на молитви и подвигу, на љубави и нади. Само онда када је Христос на првом месту, све ће бити на свом месту. Без тога су сва наша стремљења узалудна. „Ако Господ (на темељима вере) не буде градио дом, узалуд се муче који га граде; ако Господ (на темељима вере) не буде чувао град, узалуд не спава стражар” (Пс. 127, 1) – певао је цар Давид. Знали су то и кроз историју својим животима и страдањима посведочили многи праведници, разумевши снагу вере и ствар-

Васкрсење Христово

ност Божјег присуства у свету. Само уколико имамо снажну веру и молитву, истинско покајање и јеванђелске врлине, Бог ће бити са нама и имаће коме да помогне, како је говорио блаженопочивши патријарх Павле.

И као што су нас снага вере и молитве наших праведних предака и отаца провеле кроз теснаце историје, тако је потребно да и данас, у свим прегнућима, послушамо глас Цркве, глас Господњи: ујединимо и умножимо молитве за мир, за очување Косова и Метохије у Србији, за очување наших

Васкршња посланица

светиња. Ујединимо и умногостручимо своје молитве за живот у миру нашег народа свуда, да се наша или било чија страдања не понове. Знајте да је молитва верујућег народа за мир, молитва Цркве за мир, јача од сваког оружја. Архијереји и верни народ Српске Православне Цркве, чије прво име јесте Пећка Патријаршија, чврсто и непроменљиво су на становишту да је отуђење Косова и Метохије од државе Србије, посредно или непосредно, *de facto* или *de iure*, неприхватљиво. Молимо се Спаситељу и залажемо за заједнички живот, у међусобном поштовању и разумевању са косовско-метохијским Албанцима, јер ако у нашим душама има места и за једне и за друге, биће и на Косову и Метохији места за све. Знамо и то да у нашем народу и данас има довољно вере, довољно молитве и праведности, да сачува и нас и све око нас и у временима која долазе.

Стога данас ми, архијереји Пећке и Београдско-карловачке Патријаршије, односно Српске Православне Цркве, апелујемо да се напредак друштва, а пре свега народна просвета и култура, граде на јеванђелским темељима, на којима су и настале. Посебно позивамо на очување српског језика и ћириличног писма на којима је изграђена српска култура. Апелујемо да се нормира употреба ћириличног писма у јавном простору, као и да се обустави насиље над српским језиком и укину одредбе законâ који то насиље намећу, нарочито кроз противуставни закон који намеће такозвани родно осетљиви језик иза кога се крије борба против брака и породице као богоустановљених светиња и природних облика човековог личног и саборног живота. На јеванђелским темељима смо градили и изградили свој начин живота, свој етос, свој систем вредности, у коме су брак и породица, засновани на љубави према Богу и на међусобној љубави, претпоставка склада у животу народа, друштва и државе.

Драга чеда Светосавске Цркве, молимо се и за мир у Украјини, за престанак страдања и сукобљавања једноверне и једнокрвне браће, да непријатељство и мржњу замене пријатељство и љубав. Данас се Васкрслом Господу посебно молимо за Украјинску Православну Цркву, њену јерархију и њен верни народ, који су изложени неправди, насиљу и прогону. Сви ми заједно, и када страдамо и када се радујемо, драга браћо и сестре, никада не смео да заборавимо чињеницу да је коначни одговор и кључ живота у Христовим речима: „Ово сам вам казао да у мени мир имате. У свету ћете имати жалост; али не бојте се, ја сам победио свет” (Јов. 16, 33). Стога сви заједно, са анђелима, појмо песму победну:

*Христос васкрсе из мртвих,
смрћу смрт поразивши
и онима који су у гробовима
живот даровавши.*

Срећан, честит и благословен Празник желимо свему нашем верном народу, свима који чују речи Белог анђела: „Не плашите се! Исуса тражите Назарећанина, распетога. Устаде, није овде.” Где год да се данас било ко од нас налази, поздрављамо се поздравом вечне радости:

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

Дано у Патријаршији српској у Београду,
о Васкрсу 2023. године.

Ваши молитвеници пред
Васкрслим Господом:

Архиепископ пећки,
Митрополит београдско-карловачки
и Патријарх српски ПОРФИРИЈЕ
са свим архијерејима
Српске Православне Цркве.

Презвитер Лазар Ђачић: ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТОВО – ПОБЕДА ЖИВОТА ВЕЧНОГА НАД СМРТЈУ

На један блистав тренутак празници прекидају нашу заморну свакодневицу, смењивање рада и одмора, бескрајног понављања једног те истог. Празник нам на неки начин говори да смисао нашег постојања није у тој рутини, у тој свакодневици, и да се у њој губи нешто најважније – она радост, онај живот у изобиљу о којем говори Јеванђеље (Јов. 10, 10).

И, ево, ближи се светла ноћ Христовог Васкрсења, а људи хитају ка васкршњој радости, често и не знајући о чему она говори, али осећајући да у њој блиста најдубља истина живота, она промена и нова нада за којом чезне свако људско биће. У Васкрсењу Христовом коначно се остварила истина коју је човек предосећао, јер сав онај тријумф мржње и издајства, сва концентрација зла палог човека, коју видимо током последњих дана Христовог овоземаљског живота – ништа од тога није се показало као коначна истина света и човека него су љубав и живот, опроштај и светлост однели победу. У људском сећању заувек ће остати то јутро када су жене мироносице и апостоли дошли на гроб „око изласка сунца“ (Марк. 16, 2) и у светлуцавој тишини јутра зачули невероватну вест, вест која је потресла и наставља да потреса свет. Као и тада, црнило ноћи се изнутра одједном испуњава светлошћу и тајанствена радост преплављује срце када зачујемо те јединствене речи: „Христос васкрсе!“, са којима се ништа на свету не може упоредити. Светлост, коју је Васкрсење Христово донело, постала је и остала у историји извор вере и наде људског рода, покретач људског стваралаштва. Зато, у том миомирису пролећа, у нашем свечаном кретању ка Обећаној земљи – Царству небескоме, преплиће се и свој израз налази све оно најузвишеније, најчистије и најдубље што постоји у човеку, његово знање и увереност да природа и историја, прошлост и будућност имају смисао, да се крећу ка потпуној, савршеној радо-

Васкрсење Христово

сти, ка тријумфу Живота који је победио, јер „победа прождре смрт“ (1 Кор. 15, 54).

Стога ће око наших храмова у васкршњој ноћи верни народ увек корачати у литији, која нас подсећа на то како су жене мироносице и апостоли ишли на гроб, испуњавајући дужност љубави и верности, да би изненада зачули: „Радујте се!“ (Мат. 28, 9). У храмовима пуним ликовања опет се чују речи поздрава: „Христос васкрсе!“ и громогласан одговор, као из једних уста, као из једног срца: „Ваистину васкрсе!“ Миомирише пролеће, ликује нова творевина, у човеку се поново рађа знање о истинском смислу свега постојећег, вера и нада да ће бити „Бог све у свему“ (1 Кор 15, 28). Постаје јасно да је заправо најстрашнији грех поклекнути пред опасним искушењем да зло прихватимо као нешто нормално, да таму и мржњу сагледамо као „природно“ стање света и човека, а сав труд за добро прогласимо лепим, али бескорисним.

Осми дан

Епископ бачки г. Иринеј са свештенством и верним народом у литији о пасхалном јутрењу у Саборној цркви 2022. године

Али, како надвладати и победити сву ту таму очигледног зла које је захватило наш свет? Оно чиме је хришћанство побеђивало и побеђује нису ни докази ни теорије него управо ова васкршња ноћ, васкршња радост, васкршња светлост! „Васкрсења је дан, просветлимо се празником и једни друге загрлимо; рецимо браћо и онима који нас мрзе, опростимо све Васкрсењем и овако ускликнимо: Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи и онима у гробовима живот дарова!” На свету нема радоснијих и дивнијих речи којима би снажније, јасније и једноставније била изражена та победа, та вера да на небу, на земљи и у њеним дубинама не побеђују зло и мржња него светлост и љубав. Побеђују онда када ми за њих отворимо срце, када верујемо и живимо њима. „Не бој се, мало стадо” (Лук. 12, 32), јер данас се објављује победа свима који су слаби, свима који су малOVERНИ, свима који су постили и који нису, свима који су чекали ову победу и који је нису очекива-

ли. Свима су отворена врата, на све се изливају та светлост и та радост.

У нашем животу, у коме се све чини тако тешко, никада нас неће издати и изневерити та светлост и радост, та дубока увереност да је Христос увек са нама. „Нећу вас оставити сиротне; доћи ћу к вама” (Јов. 14, 18) – каже Он и долази, а тај долазак је очигледан нашим срцима. Наиме, Васкрс није сећање на догађај из далеке прошлости него реални радосни сусрет са Оним у Којем је наше срце препознало и увек препознаје, сусрело и увек сусреће Живот сваког живота, Светлост сваке светлости и Радост сваке радости. Цела васкршња ноћ је сведочанство да је Христос жив и да је ту, са нама, да смо ми живи и да смо са Њим; она је позив да се угледамо, доживимо, примимо „зору тајанственога дана”, Царства љубави и светлости. „Данас пролеће миомирише и нова творевина ликује” – пева Црква радујући се, са вером, надом и љубављу славећи победу живота вечнога над смрћу.

Протојереј-ставрофор Бранко Ђурчин: ЉУБАВ КАО ИМПЕРАТИВ ХРИШЋАНСКОГ ЖИВОТА

У новом броју нашег листа објављујемо разговор са протојерејем-ставрофором Бранком Ђурчином, настојатељем Вазнесенског храма у Новом Саду и духовником Заједнице за психосоцијалну рехабилитацију и ресоцијализацију оболелих од болести зависности „Земља живих“.

Високопречасни оче Бранко, рођени сте у многострадалном месту Чуругу, где су, као и у другим местима Шајкашке, многи наши преци мученички страдали током Погрома у Бачкој пре више од осамдесет година. С обзиром на то да су прошле године у календар светих прибројани свети Иринеј, Исповедник вере, епископ бачки, али и свети мученици бачки, можете ли нам – у светлости Васкрсења Христова, којем претходи Христово страдање и распеће на Крсту – приближити карактер радосне туге и тужне радости која нас свагда прожима када се молитвено сећамо страдања која су тада претрпели наши преци?

Пословица каже да слика говори више од хиљаду речи. У години обележавања седам деценија Шајкашке и Новосадске рације, 2012. године, у продукцији Епархије бачке снимљен је документарни филм *Деца бесмртности*, који говори управо о овом, једном од најстрашнијих догађаја у новијој српској историји. У том филму, као један од учесника, појављује се, сада већ блаженопочивши, Станимир Панић, некадашњи председник Црквене општине у Локу, чији отац је страдао у Рацији и као један од новомученика изображен је на фресци у парохијској цркви. Покојни Станимир Панић, у време снимања филма старац од осамдесетак година, са сузама у очима, уплакан и потресен, руком показује на фреску и каже: „Ево ми оца мога!“ Тачно после седамдесет година Станимир Панић се до у детаље сећа тог дана

када му је отац пошао на страдање: „Узео је чизме, отишао и није се вратио...“ Седамдесет година после трагичног догађаја Станимир, сада старац, тужно и болно плаче за својим оцем. У том приказу, у тој сцени, чита се трагедија страдања. Погледајте још једампут тај филм и обратите пажњу на сцену коју сам вам описао и она ће вам јасно и недвосмислено приближити карактер радосне туге и тужне радости која нас прожима када се молитвено сећамо страдања наших предака.

Човек тешко може да из срца потисне бол и тугу због губитка свог вољеног и рођеног. Дуго траје и у срцу остаје празнина коју покушавамо да попунимо сећањем на пострадалог нам претка, оца, брата, пријатеља... Али, са друге стране, знамо да су наши преци страдали невини, Црква их је уврстила у календар светих; ми чак можемо да видимо њихова верно осликана лица на фрескама у парохијским црквама у селима шајкашке Бачке. Ни њихова канонизација није просто један бирократски чин; њих је канонизовала наша

помесна Црква; и ми смо учествовали и, да тако кажем, допринели њиховој

Протојереј-ставрофор Бранко Ђурчин на Литургији о слави Алмашке капеле у Новом Саду

Разговор

Са свете Литургије поводом канонизације светог Иринеја Исповедника, епископа бачког, и светих мученика бачких, 2. октобра 2022. године

канонизацији, јер сви, са првим међу нама једнакима, са децом страдалих, исповедамо праштање дужницима нашим, како би и Господ опростио нама. Са крста болних сећања на губитак и смрт наших предака ми праштамо злочинцима и тако задобијамо мир у срцу, прелазећи пут од бола и туге на Крсту до радости вере у вечни живот који нам дарује Васкрсли Господ. Наша туга и бол преображавају се у радост сусрета са Христом и свим Његовим светима.

Коначно, обратите пажњу на још једну, веома битну околност – многи од нас имају ту привилегију да су им очеви и дедови светитељи! Многи од нас, као и блажене успомене наш брат Станимир Панић, могу показати руком на свог претка чији је свети лик изображен на фресци или на икони. Привилегије не иду без обавезе и одговорности које имамо према нашим мученички пострадалим прецима – да будемо достојни носиоци вере православне, која је њих узнела до достојанства гледања красоте Лица Божјег.

Још бих рекао и да радосну тугу или тужну радост можемо да осећамо и у другим

приликама, не само када се молитвено сећамо страдања наших предака. Они нас несумњиво надахњују и спрам њих се и ми оријентишемо у свету и у животу. Међутим, радосну тугу осећамо и када са љубављу, а како другачије, прилазимо сваком човеку као Божјем створењу. Недавно сам на радију чуо песму једног савременог рок-музичара. Привукао ми је пажњу стих у којем он исповеда искуство доживљаја љубави савремених људи који, како каже, „верују и славе, подигнута чела и погнуте главе”. То је то – „подигнута чела”, а „погнуте главе”, слично поуци светог старца Силуана: „Држи свој ум у аду и не очајавај!” Радосна туга је атмосфера у којој хришћанин проводи свој живот. То је истовремено и стваралачки чин у којем верујући човек, хришћанин, као Божји сарадник, спаја земљу и небо, тугу и радост, страдање и рај. Радосна туга је свакодневица сваког хришћанина, сваког искреног човека.

Вера је основ, темељ живота. Не бој се – само веруј! Без вере човек не може да живи, не налази смисао, мотив, да живи. Човек увек верује. Увече, кад легне да спава, верује да ће се

Разговор

ујутро пробудити. Кад посеје семе у земљу, верује да ће изнићи плод. Човек верује да су два плус два четири. Хришћани верују у Богочовечка Исуса Христа, Који је Пут, Истина и Живот.

Колико је окружење у којем сте одрастали допринело Вашем духовном узрастању у младости и потоњем опредељењу да се упишете у Богословију?

Ето, например, и место где сам рођен и у ком сам провео своје детињство за мене је, такође, сâмо по себи једна привилегија. Чуруг је у време мог детињства, са једне стране, био идилично место. У њему сам одрастао, проходао, угледао светлост сунчевог дана и осећао топлину родитељског дома. Чуруг као место има тај дар да је на реци Тиси, на којој сам и сâм у раном детињству проводио летње дане са многобројном децом, својим другарима.

Са друге пак стране, Чуруг је, као и друга села Шајкашке, место великог страдања. И из моје породице страдало је двадесет деветоро људи, а конкретно из моје куће њих четворо. У кући се о томе није често говорило, али памтим да је и у нашем дому, као и у читавом селу, Божић био тужан дан њиховог страдања. Из сваке куће у Чуругу неко је страдао и верујем да су људи баш кроз то страдање били веома привржени вери и Цркви.

Имали смо и добре свештенике, црквени хор, добро организован црквени живот, а одржавана је и веронаука за децу. Мислим да Чуруг заслужује да увек буде помињан. Док није изграђена црква Светог апостола Марка у Београду на Ташмајдану, чурушка црква била је највећа у Српству. И не само то – сваке недеље у њој је присуствовао многобројни верни народ, владао је ред и поредак, знало се тачно где ко стоји, које породице, занатлије, деца...

Мене је у цркву водила моја бака, која је била веома побожна жена. Она је била чланица ондашњег богомољачког покрета, односно Хришћанске заједнице којом је духовно руководио свети Владика Николај (Велимировић). Бака ме је заправо увела у Цркву, спонтано, без притиска и инсистирања, са љубављу. Она је у мени посејала семе љубави према Богу, према вери и према Цркви.

То је место у којем сам провео своје најраније детињство. Колико је окружење у којем сам одрастао допринело мом духовном узрастању у младости и потоњем опредељењу да се упишем у Богословију, можете закључити и сами.

Крајње примерено и с разлогом у овом разговору инсистирамо на окружењу у којем живимо, на нашим многострадалним местима Шајкашке, чијих се новомученика молитвено присећамо и као наших биолошких предака. Међутим, веома је важно да страдање Срба у Бачкој у Другом светском рату ставимо у исти контекст и у исту раван са страдањем Срба широм Србије, као и у свим другим крајевима и земљама у којима су живели и данас живе: Кордун, Лика, Банија, Херцеговина, Далмација, Босна, Славонија, Срем, као и на осталим просторима. Страдање Срба, и то не само за време Другог светског рата него и за време Првог светског рата, последица је једне планиране, организоване и систематски вођене геноцидне политике. Реч је, дакле, о страдању једног те истог народа, са истим циљем, са истим поводима и под истим околностима. Одговор српског народа на свим стратиштима био је исти, – праштање злочинцима, – а преживели сведоци су својим потомцима објашњавали да су злочине чинили „неки лоши људи”.

Шта бисте истакли као најважније особености свештеничке службе?

Оци Цркве нас уче које су особености свештеничке службе. Блажене успомене епископ бачки Платон (Атанацковић) саставио је 1892. године и објавио „по Светом Писму” *Архијерејску поуку презвитеру при рукоположењу*, у којој објашњава и описује шта значи бити свештеник и управо на директан начин одговара на Ваше питање наводећи да су особености свештеничке службе „достојанство, усавршавање, чување од греха, вера, послушност, чистоћа душевна, љубав братинска, старање о душама, скромност, ревност за Дом Господњи, служење Литургије, исповедање, старање за болеснике, проповедање и катихизирање”. Ових петнаест дужности

Разговор

Са великог повечерја у Вознесенском храму у Чуругу приликом посете Патријарха српског г. Порфирија 2022. године

чине најважније особености свештеничке службе. Ово је управо згодна прилика да и сâм себе подсетим на своје свештеничке задатке, боље рећи завете. Тешко је, скоро немогуће, међу овим особинама и дужностима направити хијерархију или именовати приоритете; кроз све ове задатке свештеник је позван да служи Богу и повереној му пастви, народу.

Сумирајући своје свештеничко искуство, које траје, ево, већ један пуни радни век, слободан сам да изнесем и свој скромни закључак. Социјални програми могу бити сигурна прилика да у савремено доба Црква потврђује свој ауторитет. Поред „Земље живих“, која је својеврсни центар за психосоцијалну рехабилитацију и ресоцијализацију оболелих од болести зависности, у Епархији бачкој делује и добротворна установа „Владика Платон Атанацковић“, којом руководи свештеник Лазар Мајсторовић. Ова установа има организовану патронажну службу која помаже старима и болеснима и народну кухињу која дневно подели око сто педесет obroка.

Социјални програми су израз делатне вере. Постоји код људи, наслутио сам, страх да ће Црква кроз овакве пројекте изгубити свој идентитет. Неће! Напротив. Сви ови пројекти

произилазе из Литургије. Литургија је рука пружена човеку. Света Литургија је разговор, дијалог свештеника и народа са Богом.

Од 1992. године служим и као духовник новосадског Окружног затвора, где смо сазидали цркву коју смо посветили Часном крсту. Занимљива је служба затворског свештеника. Морао сам додатно да се образујем како бих одговорно обављао своју дужност и према правилима пенологије, научне дисциплине која се бави проучавањем затворских заједница.

Као и сваки позив, свештеничка служба требало би да се врши пуним срцем, а када се ради срцем, то подразумева велику жртву: „Сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо!“

Да Вам директно одговорим на питање шта је најважнија особеност свештеничке службе: љубав, и то љубав према Богу и према људима, подједнако и истовремено.

Савремени живот неминовно намеће и многобројна „савремена“ искушења којима се као хришћани морамо одупирати. Пред којим искушењима се налази савремени човек и који је пут да се она превазиђу?

Разговор

О искушењима савременог света могли бисмо надугачко говорити када бисмо покушали само да их набројимо. С једне стране имам утисак да се савремени свет не би морао много разликовати од ранијих светова, култура или цивилизација. Човек је увек човек. Нама је данас доступна књижевност која је старија и од две и по хиљаде година пре Христа: од сумерско-вавилонског *Епа о Гилгамешу*, преко јелинске до јеврејске књижевности и Старог Завета, који нам сведочи о времену од постања света и човека. Искушења и проблеми човека свих времена и цивилизација могли би се свести под један заједнички именитељ – потрага за вечним животом. Бог је створио човека да живи вечно, није га створио за смрт.

Једина разлика између савременог доба и претходних времена јесте значајан и очигледан напредак технике и технологије. Ова околност има неке специфичности које је теже поредити са духовним стањем у другим, давним временима. Изум 20. века да је Бог „мртав“ савремени човек није доживео као тужни вапај и ужасни крик опомене већ као хладну констатацију и профану догму. Почео је да гради нови свет, свет без Бога, у којем је сâм себи мера и критеријум. Тај свет има своје „вредности“. Потрошачки однос према свету и потрошачки менталитет довели су до тога да је савремени човек у свету материјалног изобиља све гладнији и незаситији. Огромна понуда материјалних добара човека доводи до стања панике. Везивање за материјалне вредности рађа ирационални осећај сталне угрожености и егзистенцијалне несигурности, односно стрес, за који се као лек препоручују јачање самопоуздања, аутогени тренинзи и јачање ега. Зачарани круг! Информације као одраз стварности, биле оне истините или не, данас владају људима. Развој комуникационих технологија довео је до превласти посредоване, медијске комуникације над непосредним, међуљудским општењем. Људи много времена проводе испред телевизора и рачунара и над телефонским екраном. Презасићеност материјалним добрима и различитим информатичким садржајима довела је до подизања прага толеранције савременог

човека на узбуђење. Шта може да узбуди савременог човека? Савремени човек више нема жеља, а понајмање жељу за лепотом и позитивним животним вредностима. Добро је постало досадно и *démodé*, а зло забавно и узбудљиво. „Сит-гладан“, збуњен и уплашен, незадовољан и незадовољен, савремени човек је бесан и гневан, нестрпљив и нетрпљив, безосећајан и неосетљив за другог – логично јер се одрекао Бога и Божјег Закона.

Ова стремљења итекако су видљива и у нашем народу, који, поред свега набројаног, пројављује још једну особеност, за коју дубоко верујем да је наметнута споља: склони поделама, Срби су почели да се стиде тога што су. Дакле, да закључим: савремени човек и савремени Србин је у доброј мери изгубио осећај за заједницу и за живот у заједници.

Начин за превазилажење ових искушења, наравно, постоји. Одговор је чак крајње једноставан: да се вером вратимо Богу, Богочовеку Исусу Христу, Који је Пут, Истина и Живот; да се вратимо Једној, Светој, Саборној и Апостолској Цркви; да се угледамо на наше претке, који су својом мученичком крвљу на тапали земљу на којој ми данас живимо, омогућивши нам да се осећамо домаћинима и својима на своме.

Технички речено, савремени човек би требало да се труди да буде нормалан. Бити нормалан је подвиг последњих времена. Свети Оци Цркве кажу да у последње време неће бити ни великих подвижника, ни молитвеника, ни испосника, него ће подвиг бити – остати нормалан.

Надовезујући се на претходно питање, можемо ли рећи да једно од искушења савремених покољења јесте и недовољно познавање бића Цркве и живота у Цркви?

То је, наравно, повезано, узрочно-последично. Губитак осећаја за заједницу долази од недовољног познавање бића Цркве и живота у Цркви, као и обрнуто. Сложио бих се, у одређеној мери, да савремена покољења не знају шта је Црква. Ипак, последњих двадесетак година Црква се вратила у школски и образовни систем кроз веронауку, односно

Разговор

Прота Бранко причешћује верни народ на Литургији о слави Алмашке капеле у Новом Саду 2022. године

катихизис. Ја бих, ипак, рекао да данас више људи долази у цркву него раније. Наравно, незахвално је коментарисати мотиве из којих људи долазе у цркву. Неко просто воли сâм амбијент храма; неко воли црквено појање; неко долази да се моли Богу и да нађе утеху за своје свакодневне муке и проблеме; неко можда долази и зато што има вишка слободног времена, па је у потрази за новим искуством; неко из радозналости, а неко, како се неретко говори, и из неке врсте помодарства. Ја бих, ипак, све мотиве свео под један: људи у цркву, у основи и у корену свих мотива и разлога, долазе да би им било лепо, да би се осећали лепо. И то је, барем за почетак, довољно...

Упознавање са бићем Цркве и доживљавање Цркве јесте процес који траје цео човек, односно верников, живот. Верујући човек из дана у дан, из Литургије у Литургију, открива – односно Бог му открива – Цркву и њене духовне димензије, лепоте и дарове.

У контексту духовне обнове нашег народа, која је предуслов обнове на сваком другом плану – и економском, и културном, и, ако дозволите, националном и политичком, дакле, општедруштвеном – савремени човек

могао би и Цркви да пружи шансу. Ми не можемо да негирамо реалност и чињеницу да живимо у материјалистичком свету и потрошачком друштву, али и да баш у тим условима прихватимо датост да је Црква, ако не једина, оно макар једна од понуђених вредности која савременом човеку може да понуди излаз из зачараног круга животног бесмисла са којим се свакодневно суочава. Бирајући разне вредности, приоритете и циљеве, човек се, пре или касније, разоча-

рава у исте; разочарава се јер се њима очаравао или се и даље очарава. Човек промашује циљ постављајући погрешне циљеве. Циљ човековог живота на земљи је један – Царство небеско, а то је заједница човека са Богом. Све остало – посао, породица, каријера, бизнис, образовање – јесу средства која, савим погрешно, човек поставља за циљеве и због тога се разочарава јер промашује циљ. Црква нуди етос којим се човек не може разочарати. Црква нуди Христа, Живог Бога и истински Живот, који су вечни, непролазни и универзални. Црква нуди оригинал, неисцрпни извор животног надахнућа и животне енергије. Црква има начине и механизме да људима представи и истовремено понуди Истину која ослобађа. Истина је Господ Исус Христос: „Ја сам Пут, Истина и Живот.“ Две хиљадугодишње постојање и искуство Цркве су гарант и живи доказ те истине. Шта је још трајало више од две хиљаде година под капом небеском?! Ништа сем Цркве Божје! Штавише, многи философски правци и учења, као и разни моћници, покушавали су да оспоре Христа као једину Истину, али су прошли и ишчезли. Христос је и сада, и увек, и у векове векова!

Разговор

Замолићу Вас да нам представите делатност Заједнице за рехабилитацију и ресоцијализацију оболелих од болести зависности „Земља живих”, која је основана са благословом Епископа бачког др Иринеја и делује под окриљем Епархије бачке, са посебним освртом на улогу Цркве и духовника у духовном исцељењу штићеника у поменутој заједници.

О историјату и околностима под којима је настао Центар за психосоцијалну рехабилитацију и ресоцијализацију оболелих од болести зависности „Земља живих” већ смо много пута говорили и људи то већ добро знају. „Земља живих” је формално основана 2005. године, по благослову нашег Епископа бачког господина др Иринеја, а под окриљем Светоархангелског манастира у Ковиљу. Оснивач пројекта је Његова Светост Патријарх српски господин Порфирије, тада настојатељ манастира Ковиља.

„Земља живих” је пројекат Цркве. Осим конкретног покровитељства манастира Ковиља, у овом пројекту учествује свештенство наше Епархије. Имамо две мушке куће, на Ченеју и у Вилову. Будући да нам је женска заједница смештена у Сланкаменачким Виноградима, пројекат подржава и Епархија сремска, као и Епархија шумадијска на чијем се подручју, у селу Брајковцу, налази још једна мушка кућа, коју води и о којој се брине свештеник Александар Новаковић из Лазаревца.

„Земља живих” је веома сложен, комплексан и захтеван пројекат, јер изискује целог човека, пре свега онога који се, да се тако изразим, лечи, али не мање и оне људе који се о штићеницима брину и баве као духовници, васпитачи или сарадници. Овај пројекат је пример социјалне активности Цркве, која је, као што сам већ изнео свој став и мишљење, данас веома важна. То је вера на делу, а вера без дела је мртва.

Још од првих дана рада са зависницима, када су боравили у Светоархангелском манастиру у Ковиљу, док још нисмо имали устројене и организоване ове четири куће, приметили

смо да штићеницима, зависницима који се боре против ове страсти, веома прија и благотворно на њих делује манастирски амбијент. Зато је живот у кућама „Земље живих” организован у одређеној мери по манастирском реду и поретку, али прилагођен њиховим специфичним потребама које подразумевају још и психотерапију и радну терапију.

Као што је живот у заједницама организован по делотворном принципу, – рад и молитва, – тако је, на другој страни, програм рехабилитације спој модерног и традиционалног. Традиционалне вредности које се негују у заједницама су осећај одговорности и домаћински принцип живљења. Зато је боравак у нашим кућама бесплатан. Да би штићеници развијали осећај одговорности према животу као Божјем дару, да би се учили благодарности и благодарењу, они практично живе на начин некадашњих породичних задруга, као велика породица где се знају ред, рад и дисциплина. Штићеници сами обављају све кућне послове: мешење и печење хлеба, чишћење куће, бављење столаријом, рад у башти, рад са животињама, уметничко стваралаштво, иконописање, резбарија. Све ове активности имају искључиво васпитни карактер. Наравно, ту је место и молитви, јутарњој и вечерњој. Током дана чита се и Псалтир, а служи се и Литургија недељом и о празницима.

Дугогодишњи рад са зависницима и људима са овом врстом проблема недвосмислено нас уверава да су они искрени трагаоци за љубављу. Зато ми људе у заједници лечимо љубављу, Божјом љубављу, Христовом љубављу, – да се том љубављу очарају, те да се никада не разочарају!

Која би била Ваша порука нашим читаоцима поводом Празника над празницима – Васкрсења Христовог?

Да будемо најбољи што можемо у оном времену и на оном простору на које нас је Бог призвао, у славу Божју, на добро своје и својих ближњих, ходећи ка циљу нашег живота – Царству небеском!

Разговарао презвитер др Милан Бандобрански

Оче, да те питам

Презвитер Вељко Васиљев: УЛОГА ЈЕЗИКА У БОГОСЛУЖЕЊУ ЦРКВЕ

Васкршњи број нашег листа доноси одговор презвитера Вељка Васиљева на питање у вези са улогом језика у богослужењу Цркве:

Будући да се на пасхалном вечерњем богослужењу чита одељак из Јеванђеља по Јовану на више језика, можете ли нам рећи нешто о тој пракси и о улози језика у богослужењу уопште?

Епископ бачки г. Иринеј чита јеванђелски одељак на пасхалном вечерњу у Саборном храму 2022. године

Језик је нама људима дар од Бога који нам је дат за међусобно општење и разумевање, али, пре свега, језиком прослављамо Бога и благодаримо Му на том дару, као и на свим другим даровима.

У Књизи постања наилазимо на библијски опис пометње језика, односно раздељивања једног заједничког језика на многе језике. Укратко, људи су намеравали да саграде кулу која ће бити висока до неба како би се наругали Богу, показујући да су моћни као Бог. Међутим, ту лошу намеру спречио је Бог пометњом људског језика (ср. *Имојс. 11, 4 – 9*). Ова библијска повест преноси читавом човечанству битну поуку дату од Бога: ако људи чине нешто да се наругају Богу или пак покушавају да преузму на себе Божје прерогативе,

самим тим чине зло. Губитком заједничког језика људи нису били спречени само у злоделу које су наумили већ су изгубили један велики дар који би им још много користио да су га употребљавали у славу Божју.

На почетку новозаветне књиге *Дела светих апостола* читамо о чудесном догађају после којег су апостоли изишли из места где су били сабрани и почели да проповедају оку-

пљеном народу Богочовека Христа. Без обзира на то што су сви људи који су слушали апостолску проповед говорили различитим језицима, они су савршено разумели све што су апостоли, испуњени Духом Светим, говорили. У овом чудесном догађају на дан Педесетнице, на дан рођења новозаветне Цркве, видимо да управо у Цркви, која је Тело Христово, све разлике које људе међусобно раздвајају бивају превазиђене, укључујући и језик којим они говоре. Наиме, Духом Светим сви људи у Цркви постају једно Тело Христово, без обзира на њихово

поребло, језик, обичаје, традицију, културу и остало.

Наша заједница са Богом и са другим људима у Цркви пројављује се на светим богослужењима, на која се сабирамо да прослављамо Бога и да Му благодаримо за сва видљива и невидљива добротина. Редовним присуствовањем и учествовањем у богослужењима Цркве, постепено, често и неприметно, задобијамо многе дарове. Један од њих је и тај да када било где на свету одемо у православни храм и присуствујемо светој Литургији, ми је разумемо без обзира на то на ком језику се она служи. У већим православним центрима често се дешава да се за једном певницом поје на више језика, као што су грчки, арапски, црквенословенски, руски или неки други од

Оче, да те питам

језика. Поред многобројних особености сваког од језика који се користе у богослужењу Цркве, – имајући притом на уму да се на неким од тих језика православно богослужење кроз историју развијало, што је случај са грчким језиком, – ипак сви ти језици имају једну заједничку особину, а то је могућност да се речима на богослужењима прослављају Господ и Његови свети угодници.

У том смислу не можемо рећи да су неки језици сами по себи „православни“, а да су неки други сами по себи „неправославни“. Сваки језик је подједнако православан ако се њиме прославља Господ. Исто тако, сваки језик може бити не само неправославан него и штетан по наше спасење уколико га злоупотребљавамо, уколико речима тог језика изражавамо све оно што стоји у супротности са начелима јеванђелског живота, живота у Цркви, односно ако речима неког језика изражавамо зло и рђаве мисли, ако клеветамо некога, говоримо лажи или чинимо друга нечасна дела служећи се речима. Као православно хришћани, ми смо призвани да језиком, односно речима, пре свега сведочимо љубав Божју, али ништа мање и љубав према ближњима.

Један од назива богослужења на које се односи питање јесте *вечерње љубави*. Реч је о јединственој служби у току литургијске године, украшеној посебним карактеристикама. То је једино вечерње у току године које свештенослужитељи служе у потпуном одјејанију, управо као и свету Литургију. У неким светогорским манастирима уобичајено кађење за време појања *Господи возвах* уместо ђакона врши игуман, „ходећи између двојице ђакона са свећама“. Уместо редовног дневног прокимена поје се велики прокимен који гласи: „Ко је Бог велики као Бог наш? Ти си Бог који чиниш чудеса“ (Пс. 76, 14 – 15). На вечерњем се, уместо входа са кадионицом, врши вход са светим Јеванђељем, што нам најављује да се на тој служби чита свето Јеванђеље. На поменутом богослужењу се чита одељак из Јеванђеља по Јовану у којем се описује јављање Васкрслога Господа Христа ученицима, међу којима се није налазио апостол Тома (Јов. 20, 19 – 25). Заповест Васкрслога Господа јесте да се Јеванђеље о Његовом Ва-

скрсењу из мртвих пропева *по свему свету* (Марк. 16, 15), зарад спасења оних који поверују и крсте се. Наравно, у складу са читавом делатношћу Христовом у овоземаљском животу, Господ истиче како то *учење и крштавање* треба да буде објављено *свим народима* (Мат. 28, 19). Показујући и кроз богослужење како Јеванђеље о Васкрсењу јесте намењено свим народима, у неким Православним Црквама постоји обичај да се Јеванђеље на овај дан чита на много језика. Светогорски богослужбени устав, који читаву Светлу седмицу назива *Седмица нове твари*, овако даје упутство свештенослужитељима: „После прокимена ђакон излази са Јеванђељем у припрату, а други свештеници са Јеванђељем на разним језицима одлазе на јужну и северну страну храма, док игуман стаје на царске двери. (...) Кад игуман прочита први део, свештеници читају тај исти део један за другим на разним језицима, а последњи чита ђакон из припрате. Када ђакон заврши први део, (...) звонар звони у сва звона.“ Све ово доприноси веома свечаном и величанственом карактеру ове службе. Слично се поступа и у другим храмовима где постоји пракса да се на вечерњем љубави јеванђелски одељак чита најпре на говорном језику средине у којој се служи ово богослужење, а потом на древним језицима, – онима на којима је то сведочанство настало и најпре преведено, – а потом на свим језицима и наречјима која се могу срести у локалној средини, испуњавајући заповест Христову да се свакоме народу благовести Васкрсење Христово, без којег би вера наша била узалудна (I Кор. 15, 14 – 17).

У Цркви све разумемо Духом Светим, али објављујемо на свим језицима које знамо да је Господ и Творац свих нас победио смрт, уставши из мртвих, да би они који још увек нису чланови Цркве поверовали и добили живот вечни. Вечерње љубави нас, дакле, читавим својим поретком опомиње и позива да чинимо онако како и појемо у једној од закључних песама ове величанствене и поучне службе. Позива нас да загрлимо једни друге и да заједно појемо: „Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт поразивши и онима у гробовима живот даровавши.“

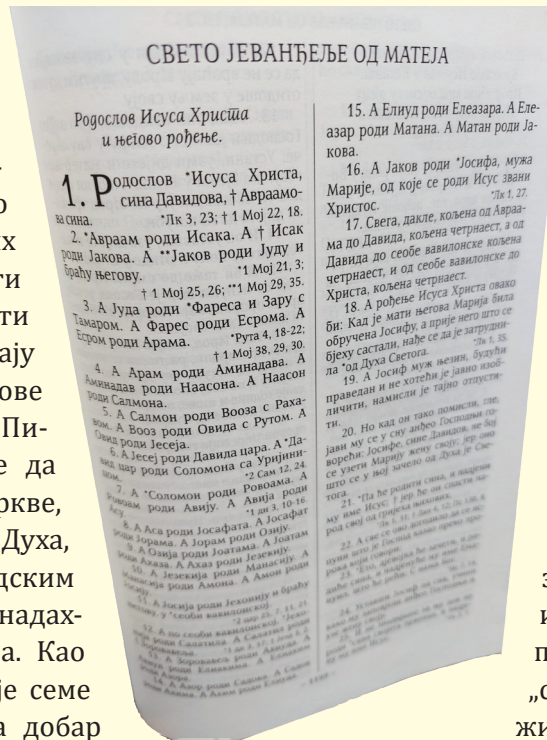
Библијски појмовник

Катихета Марко Радаковић: О ОПАСНОСТИ ТУМАЧЕЊА СВЕТОГ ПИСМА БЕЗ ЦРКВЕ

„И ово прво знајте да ниједно пророштво Писма не бива по личном тумачењу” (IIПетр. 1, 20).

Не би требало да самостално тумачимо Свето Писмо. Закључци до којих ћемо доћи често могу бити погрешни и то неће рађати добар плод. Многи који имају жеђ за Богом читају Његове речи записане у Светом Писму, али притом не желе да прихвате и мајчинство Цркве, која, благодаћу Светога Духа, чува и преноси свим људским нараштајима смисао богонадахнутих речи Светога Писма. Као када би неко сматрао да је семе само по себи довољно за добар плод, без земљишта, воде, сунца, соли. Потребан је, међутим, сејач који разуме процес сетве, поседује знање и искуство, и са много љубави и пажње узгаја добар плод. Многи тако кажу: „Не треба ми Црква да бих могао да тумачим Свето Писмо.” Али Свето Писмо не може правилно да се тумачи, разуме и доживљава без Цркве.

Многи кажу: „Свето Писмо је Божја реч, а Црква је настала касније и тумачи га по свом нахођењу.” Напротив, Црква је старија од Светога Писма. Црква је заједница Бога и људи. Прва заједница је нарушена прародитељским грехом, а касније ју је Бог обнављао кроз склапање Завета са одређеним личностима и њиховим народом (Стари Завет), да би своју пуноћу та заједница добила у сједињењу са Васкрслим Христом (Нови Завет). У првим годинама после Васкрсења радосна вест о Новом Завету преношена је усмено. Апостоли, који су били оснивачи и предстојатељи црквених заједница (Цркава), увидели су потребу да реч Божју запишу. Речју, управо је Црква – која живи Духом Светим и у којој обитава Дух Свети – написала Свето Писмо.

Почетак Јеванђеља по Матеју

Није Бог писао Свето Писмо Својом руком, нити је насумичним индивидуама срицао шта да пишу.

Христос наговештава да ће послати Светога Духа Који ће нас увести у „сву истину” (Јов. 16, 13). То увођење у сву истину се дешава на дан Педесетнице (Дела ап. 2), када на сабрале апостоле силази Свети Дух, дајући им силу да у истини сведоче како старо-заветна пророчанства тако и догађаје којима су и сами присуствовали. Увођење у „сву истину” и даље траје – живот у Цркви је живљење Педесетнице. И данас се надовезујемо на оно што су чинили сви који су се по беседи

светих апостола крстили, „постојани у науци апостолској, и у заједници, у ломљењу хлеба и у молитвама” (Дела ап. 2, 42). Постојаност у науци апостолској, односно истрајност у Јеванђељу, суштински је повезана са богослужбеним животом свете Цркве.

Свето Писмо и Свето Предање јесу извори вере у Православној Цркви. Свето Предање је искуство живог заједничарења са Богом кроз историју. Или пак сматрамо да је све што је Бог имао да објави човеку открио само и искључиво писцима Светога Писма? „А има и много друго што учини Исус, које када би се редом написало, ни у сами свет, мислим, не би стале написане књиге” (Јов. 21, 25). Значај Светога Предања потврђује и само Свето Писмо. Рецимо, свети апостол Павле сведочи: „Тако дакле, браћо, стојте чврсто и држите предања, којима сте научени, било нашом речју, било посланицом” (IIСол. 2, 15; ср. IКор.11, 2 и IIТим. 1, 13 – 14). Црква је „стуб и тврђава Истине” (ITим. 3, 15).

Библијски појмовник

Епископ бачки г. Иринеј беседи на Литургији у Саборном храму

Зар мислимо да ће Бог „ћутати“ до Другог доласка Христовог? Зар је до тада сакривен, зар се не открива људима и не заједничари са нама? Зар је одбио да и даље ствара и чудотвори? Нипошто. Бог је и даље ту, што је потврђено и Христовим речима: „Ја сам са вама у све дане до свршетка века“ (Мат. 28, 20). Уколико је Он са нама, зашто не бисмо прихватили и начине на које се Он открива и како дела и зашто се њима не бисмо радовали и кроз њих узрастали у нашој вери? Наши светитељи су сасуди благодатне силе Духа Светог. Многи од ових светих су, надахнути Светим Духом, сведочили откривене истине вере кроз каноне седам васељенских сабора. У богослужењима све врхуни и добија пу-

ноћу, јер није могућно познати Бога ако се са Богом не сјединимо, а то се остварује преваходно у светом Причешћу.

Тумачити Свето Писмо, а одбијати смернице Цркве, слично је ситуацији у којој би болесник узимао лек не обазирјући се на упутство за употребу, мешајући га са опасним супстанцама и уносећи га ван препорученог поретка, чак понекад убеђујући и друге да пију лек као и он. То је једна од омиљених замки нечастивог. Ђаво цитира Свето Писмо док искушава Господа Исуса Христа и намерно наводи погрешно тумачење истог (Мат. 4, 5 – 6). Зар мислимо да ми сами можемо избећи ђавоље лукавство? Лична побожност не може бити никаква гаранција нашег правилног разумевања и тумачења Светога Писма.

Када Свето Писмо читамо и слушамо са Црквом и у Цркви, онда то бива на исцељење, освећење и живот вечни. Када Свето Писмо читамо, односно слушамо, као реч Божју којом нам се Сâм Бог обраћа, – а то је могуће искључиво кроз Цркву и у Цркви, која је богочовечански организам и заједница Бога и људи, – онда је такав однос према Светоме Писму спасоносан. Реч Божја благовести, радује и подстиче на врлински живот. Као таква, она је једна од пројава Божје љубави.

Бог се нама обраћа. Бог је постао Човек. Бог нам се и данас даје. Позива нас да Га следимо. Истинско познање речи Божје доноси нам мир који даље сведочимо и преносимо другима. Оно тада није тек рационално разумевање чињеница записаних у Библији но живот у Христу. За тако нешто неопходно је да се речју Божјом причешћујемо и животом је увек сведочимо. Не заборавимо да смо сувише мали да себе прогласимо великим познаваоцима Божјег Откривења, али да смо сви призвани да узрастамо до „мере раста пуноће Христове“ (Ефес. 4, 13).

Из светоотачке ризнице

Свети Иринеј Исповедник, епископ бачки: БЕСЕДА НА ВЕЛИКИ ПЕТАК*

„И помрча сунце, и завеса црквена раздре се на пола. И повикавши Исус из свега гласа рече: Оче, у руке твоје предајем дух свој. И рекавши ово издахну... И сав народ који се беше скупио да гледа овај призор, кад виде шта би, врати се бијући се у прса” (Лук. 23, 45, 46, 48). А старешинама народним одлахну и би им на срцу као човеку који је свршио мучан и тежак посао. Он је био мртав, опасни бунтовник који је хулио на Бога, престао је да дише, Христос је био убијен, био је миран. Само још разбарушена коса по глави и трнов венац на

челу, измучено лице, дубоко упале очи са модрицама унаоколо и величанствено бледило мртвога тела испрсканог крвљу подсећаху да је пре тога мира било буре; али страшна вечерња сенка обешенога човека, која се као зла утвара нека отегла по земљи, поново је узнемиривала душу кобном слутњом. Још по која капља чиста у сутону се блиста на ногама Христа. Мајчине сузе то су што их као сребрну росу на ногу босу мртвоме сину просу.

Јауком који срце просеца рањена мајка мало пре над сином јецаше. Сузе су потоком текле... Срца се леде у оних који је гледе. А мати љуби ноге обешенога чеда, грли их и ником близу не дâ, боји се однеће га. Пресипа јој се срце пуно бола. Потрошила је речи којима је хтела своју тугу да лечи, и тихим гласом, као из даљине, сад јеца само: „Сине мој, сине!” И таман престане сузе да рони и уморену главу на крст наслони, опет се сети чеда свог, беседе његове, његова збора, и наново бујица суза из пресушенога извора тече. И чују

* Свети Иринеј (Ћирић) је ову беседу изговорио као протођакон, у младости.

Крајње смирење

се опет мајчине речи, пуне очаја, пуне милине: „Сине мој, сине!”

А кад бол и туга мајку сасвим свлада, ученик из града одведе је кући... Обешено тело још на крсту виси. Тек када се смркло, другови мртваца мажу мирисима, са љубављу га затим сахрањују тужни у нов гроб, у коме још нико не беше. Сахранише у гроб своју веру слепу, сахранише у гроб своју љубав нежну, сахранише у гроб своју наду лепу. Сахранише онога који је зажегао пламен љубави у срца њихова, онога који је љубио своје злотворе, који је проповедао Бога

љубави. Сахранише онога у кога су упирали погледе своје, од кога су чекали велико дело: од греха да спасе човечанство цело.

Христос беше сахрањен. И гле, од човека до човека, од племена до племена, од народа до народа иде глас о том како је умро Спас; чује се прича о проданом, разапетом и сахрањеном човеку; и од то доба свугде по свету почињу људи живот нов и веру нову, сматрају се за ученике Христа и Његовим се именом зову. И прође скоро две тисуће лета, а још се чува успомена света до нашег покољења.

А у наше време једнога дана из небеског стана посла Бог анђела Свог на земљу да види да ли је још чиста наука разапетог Христа међу ученицима Његовим. И анђеол Божји дође нама амо као просјак. Гладан и жедан мољаше да му штогод дамо. Али ми нисмо имали каде, и правдасмо се да просе само они који су лењи да раде. И хтеде анђеол Божји тада да нађе себи рада, али му рекоше да се мора записати у странку која влада, иначе нема места. И већ му се учини као да међу нама љубави нестало, и хтеде Господу већ

Из светоотачке ризнице

да јави да се међу нама губе хришћани прави. Али тада помисли у срцу свом: „Људи се брину да дневну бригу скину са врата, па може бити заиста немају каде да мисле на убогог брата. Него када се у храму помоле Богу, тада се од њих милости надати могу.“ То беше овога поста; у црквама се код нас служило доста. Али у коме год храму нашем на служби оста, нађе се сам; нико не долажаше у храм. Чудио се анђео томе да хришћане код нас нигде не може наћи, ни у кући, ни на улици, ни у храму, где их је поуздано мислио затећи. И тада сазна да је хришћанство код нас празна реч. И седа анђео плачући крај храма.

О нека га, нека плаче само, јер има зашто анђео сузе лити, јер и ми хтедосмо ученици Христа бити. Али да приме љубав Његова наша су срца чврста. Својим животом ми ново разапињемо Бога на вешала од крста. Па је код нас сваки дан – дан Недеље страсне, јер дух Христов сваки дан све више и више гасне.

И ми се хтедосмо Христовима звати, али срце наше од мржње љуте пати. Јер кад нас раздире неслога црна, ми Христу плетемо нов венац од трна. Па је код нас сваки дан – дан Недеље страсне, јер дух Христов сваки дан све више и више гасне.

И ми велимо: идемо стазом истом, којом су апостоли ишли за Христом. Али догод нам душу спутава оков од злата и сребра, ми нову рану бодемо у Христова ребра. И догод нам је душа мрачним страстима роб, ми Христу нов копамо гроб. Па је код нас сваки дан – дан Недеље страсне, јер дух Христов сваки дан све више и више гасне.

Сваким даном Божја мати гледа како убијамо дух њенога чеда. Њен син као вечни мученик да је, вечито страда, јер Страсна недеља до сад му траје. Хоћемо да Га прикујемо

Свети Иринеј Исповедник, епископ бачки

силом, величанствено да се на крсту пред нама диже, да невешти вичемо свету: ово је мученик, овај нас спасе, али да му не дамо доћи ближе. Или да му заробимо дух у тамницу мрачну, тек кроз пукотину где-где да се сија издалека, па да нам то буде као света и драгоцену ризница нека, да се поносимо њоме: какву реткост, какву драгоценост и светињу имамо! Али да пазимо на њу да се не проспе међу нама, да нам не засене очи навикнуте у мраку, да нам не загреје срца навикнута на хладноћу само.

Али сахрањен Христос у гробу није остао, Спаситељ света под земљом иструнуо није. Син Божји трећи дан је устао из мртвих. Задрхташе срца апостола, обрадоваше се душе ученика, разгласи се по свету светло Васкресење. Освежила се вера побожних рибара, букнуо је пламен љубави у оних који љубав своју видеше разапету, оживела је нада у оних који наду своју сахранише.

Па не можемо ни ми завек разапети Христа, нити се може навеки сахранити вечни дух Његов. Сила духа Његова развалиће гроб у који Га сакривамо, па ма како га ми запечатали и стражарили сада на његовим вратима. Ослободиће се Христос окова наших, доћи ће љубав Његова, закуцаће на врата срдаца наших и поново тражити да је примимо унутра. О, нека не буду тада срца наша закључана! Не, не! Отворимо их унапред и пођимо на гроб који начинисмо Христу да, не чекајући анђела, сами одвалимо тешки камен који му на гробна врата наваљасмо, па да сине међу нама помрачено сунце правде и љубави, да анђео који плаче сада код нас са веселим срцем оде и јави Господу радосну вест: и код нас пролази Страсна седмица, пролази поноћ, ускршња зора руди, сахрањени Христос из гроба се буди. Амин.

Извор: *Богословски гласник*, год. X, књига XIX (1911), стр. 295 – 298.

Старечник

О АВИ МОЈСИЈУ

1. Борио се једном ава Мојсије против блуда, па пошто није могао више да издржи у келији, пође и исприча све ави Исидору. А старац га замоли да се врати у своју келију. Но овај не прихваташе, говорећи:

— Не могу да издржим, аво.

Старац га узме са собом, попне га у горњу одају и рече:

— Погледај према западу!

И погледавши, он угледа неизмерно мноштво демона који беху узнемирени и, спремајући се за борбу, дизаху велику буку. Рече му опет ава Исидор:

— Погледај и према истоку!

И он погледа и угледа неизмерно мноштво светих анђела који беху у слави. И рече ава Исидор:

— Ето, то су они које Господ шаље светиљима у помоћ. А они према западу су они који их нападају. Више је, дакле, оних који су са нама.

И тако се ава Мојсије охрабри, па се, за благодаривши Богу, врати у своју келију.

2. Догоди се једном у Скиту да некакав монах падне у грех па, пошто се састане сабор, пошаљу по аву Мојсија. Но овај не хтеде да дође, па му презвитер пошаље поруку, говорећи:

— Дођи, јер те народ чека.

И он устане и дође. Па узме једну пробушену кошару, напуни је песком и понесе је. А браћа, која му беху изишла у сусрет, упиташе:

— Шта је то, оче?

А старац им одговори:

— Моји греси су иза мене и расипају се, а ја их не видим; а дошао сам данас да судим о туђим гресима.

А они, чувши то, не рекоше ништа ономе брату и опростише му.

3. Другом приликом, када је у Скиту био сабор, желећи да искушају старца, оци га понизише, рекавши:

— Зашто и тај Етиопљанин долази међу нас?

А он, чувши то, оћута. Пошто завршише већање, упиташе га оци:

— Аво, зар се ниси нимало узнемирио?

Он им одговори:

— Узнемирих се, али не говорих.

4. Причали су како је ава Мојсије постао клирик и како му беху обукли стихар. А архиепископ му вели:

— Ево, постао си потпуно бео, аво Мојсије.

Старац му рече:

— Да ли споља, господине оче, или изнутра?

Хотећи пак да га искуша, архиепископ рече свештеницима:

— Када ава Мојсије уђе у олтар, изагнајте га напоље, па га пратите, да чујете шта ће рећи.

Уђе, дакле, старац у олтар, а они га изгрде и истерају напоље, говорећи:

— Бежи напоље, Етиопљанине!

А он, изашавши, рече сам себи:

— Добро су ти учинили, прљави црнче. Пошто ниси човек, зашто долазиш међу људе?

5. Изиђе једном приликом заповест у Скиту: „Постите ове седмице.” И том приликом посете браћа из Египта аву Мојсија. А он им припреми мало јела. Видевши дим, његови суседи рекоше свештеницима:

— Ено, Мојсије је погазио заповест и припремио кување у својој келији.

А ови рекоше:

— Када дође, ми ћемо говорити с њим.

Када је стигла субота, свештеници, видећи велико добротинство аве Мојсија, рекоше му пред народом:

— Аво Мојсије, погазио си заповест људску, а сачувао заповест Божју.

6. Један монах посети у Скиту аву Мојсија, тражећи од њега поуку. Старац му вели:

— Пођи, седи у своју келију и келија ће те свему поучити.

Старечник

7. Рекао је ава Мојсије:

— Онај ко избегава људе наличи на зрело грозђе, а онај ко живи међу људима је као кисео грозд.

8. Чује једном некакав властелин за аву Мојсија и пође у Скит да га види. Јавише браћа старцу за то, те се он дигне да бежи у оазу. А када га посетиоци среташе, упиташе га:

— Реци нам, старче, где је келија аве Мојсија?

Он им одговори:

— Шта хоћете од њега? Он је луд човек.

А властелин, како дође у цркву, рече свештеницима:

— Чуо сам о ави Мојсију, па сиђох да га видим; кад, ево, сретете нас некакав старац који беше на путу за Египат, те га упитасмо: „Где је келија аве Мојсија?“, а он нам одговори: „Шта хоћете од њега? Он је луд.“

Чувши за то, свештеници се ожалостише и упиташе:

— Какав беше старац који је тако говорио о светитељу?

А он рече:

— Старац је носио стару одећу, а беше висок и црн.

Они му рекоше:

— То је ава Мојсије, а тако је рекао да не бисте разговарали са њим.

А властелин, стекавши велику духовну корист, отиде.

9. Говорио је ава Мојсије у Скиту:

— Ако се будемо држали заповести наших отаца, ја вам тврдим да варвари неће доћи овамо. А ако их се не будемо држали, ово место ће опустети.

10. Једном приликом, када су браћа била крај њега, рече им:

— Данас долазе варвари у Скит. Устајте и бежите!

Они га упиташе:

— А ти не бежиш, аво?

А он им рече:

— Ја толико година чекам овај дан да се

Поглед на Атос

испуне речи Владике Христа Који каже: „Јер сви који се маше за нож, од ножа ће погинути.“

Рекоше му:

— Нећемо ни ми бежати него ћемо умрети заједно са тобом!

А он им рече:

— То није до мене. Нека свако види сâм да ли ће остати.

Било је седам монаха и он им рече:

— Управо сада се варвари приближавају капији!

И када ови уђоше, поубијаше их. А један од њих утекне и сакрије се иза гомиле корпи и угледа како је седам венаца сишло и овенчало их.

11. Упита један монах аву Мојсија:

— Видим пред собом једну ствар и не могу да је схватим.

Вели му старац:

— Ако не будеш мртав као они који су погребени, не можеш то схватити.

12. Причао је ава Пимен како је неки монах упитао аву Мојсија на који начин човек умртвљује себе у вези са ближњима. А старац му вели:

— Ако човек умом не смести себе три дана у гробницу, не може доспети до тога ступња.

Старечник, Беседа, Нови Сад 2020, стр. 243 – 247.

Из летописа

Протонамесник Даниел Кобиљски: СТО ПЕДЕСЕТ ГОДИНА СВЕТНИКОЛАЈЕВСКОГ ХРАМА У СИВЦУ

Сивац спада у стара насеља Бачке. На простору који покрива, људи живе непрекидно од праисторије до данас, што потврђују археолошка истраживања. У једном опису старосивачке општине из 1865. године наводи се да се насебина под називом Сивац први пут помиње 1260. године као трговиште под влашћу угарског краља Беле IV и да су житељи били Срби. Српски велможа Радич Божић, командант Дунавске флоте, за заслуге према угарској круни добија као посед Сивац, за који се каже да је вашариште насељено Србима. Као вашариште помиње се и пре Мохачке битке 1526. године. Освајањем Будима 1541. године Турци су укинули жупаније, те је подручје Бачке и Бодрошке жупаније потпало под Будимски пашалук, односно Сегедински санџакат са шест нахија, где се Сивац обрео у сомборској нахији. Из записа турског дефтера, који датира из 1570. године, сазнајемо имена првих свештеника у Сивцу: Радин, Новак и Стјепан Радивој.

Према записима из 1883. године, које нам је оставио Милош Бикички, црквени тотор, у Сивцу су од периода првог насеља подигнуте четири цркве и све су биле посвећене празнику Преноса моштију светог оца Николаја. Прва црква налазила се у Малом Јарошу (данас атар код Белог крста), друга у виноградима према данашњој реформаторској цркви, трећа у улици Томаша Жижиха, чело данашњег храма. Ове цркве су биле од трошног материјала, плетаре обложене блатом, док је четврта црква била од чврстог

материјала и налазила се на месту данашњег здања Светосавског дома. Овај храм је подигнут 1619. године и, уз честе обнове, постојао је до изградње данашњег храма, тачније до 1873. године.

Светониколајевски храм у Сивцу

Пети храм, који и данас постоји, грађен је у периоду од 1868. до 1873. године. За место градње храма откупљено је земљиште Велике биртије. Темељи новог храма осветнани су 26. септембра 1868. године од стране проте Димитрија Рајића, уз саслужење пароха сивачких Максима Рајића и Јеврема Јовановића. Пројектант Светониколајевског храма био је сомборски архитекта Карло Гфелер, под чијим надзором је храм грађен до његове смрти, 1871. године, када његови наследници наставак радова поверавају архитекти Јохану Шмаусу из Апатина. Занимљиво је да ни овај архитекта није дочекао завршетак градње Светониколајевског храма, јер се упокојио непосредно пред завршетак изградње у септембру 1873. године. Цркву је довршио инжењер

Из летописа

Милан Гергулов уз помоћ тадашњег проте сомборског Ђорђа Бранковића.

Храм је освећен 7. октобра 1873. године од стране епископа бачког Германа (Анђелића). У архиви Црквене општине стоји записано да је градња новог храма коштала 41.537,74 форинте у сребру.

Светониколајевски храм у Сивцу је једнобродна грађевина са полукружном олтарском апсидом формираном у ширини брода на источној и са три торња звоника на западној страни. Овај храм спада у најмлађе монументалне грађевине подигнуте у другој половини 19. века са одликама класицизма и елементима барока.

Иконостас је из четвртог храма пренет у данашњи, има велику уметничку и историјску вредност и дело је чувеног сликара Павела Ђурковића који га је насликао 1820. године, што сведочи потпис на иконостасу. Храм има четири звона. Прва звона су скинута наредбом аустроугарске команде за потребе рата, а данашња су подигнута 1924. године, после освећења на празник Преображења Господњег. Звона су, по благослову светог Иринеја (Ћирића), епископа бачког, осветили протојереј-ставрофор Милан Ћирић, парох сомборски, и сивачки пароси Милош Рајић и Милан Пекаревић.

У архиви је сачувано педесет и девет примерака богослужбених књига, од којих су четрдесет и седам из прве половине 18. века, а дванаест књига је из прве половине 19. века. Сачуване су матичне књиге од 1744. године до данас. У храму се налази копија иконе зване *Богородица Сивачка*, која је својом лепотом задивила западни свет на изложби у Паризу 1971. године. Оригинал ове зографске иконе, настао средином 18. века, налази се у Галерији Матице српске на чувању. Поред ове иконе, од 1989.

године у храму се налази велики омофор светог Василија Острошког, који је из манастира Острога, као благослов верном народу, донео блаженопочивши епископ шумадијски Сава (Вуковић), тадашњи администратор Епархије бачке.

У дугогодишњој историји храма до данас службовао је педесет и један свештеник, а први познати парох звао се Живан Севкић. Значајни свештеници из Сивца били су: прота Димитрије Рајић, учесник Мајске скупштине у Сремским Карловцима 1848. године и Благовештенског сабора, као и прота старобечејски Милан Костић, први ректор Цетињске богословије. Такође, отац светог владике Иринеја (Ћирића) води порекло из Сивца, као и мајка блаженопочившег епископа будимског Георгија (Зубковића).

Иконостас Светониколајевског храма у Сивцу

Током свог постојања пети сивачки храм је више пута обнављан. Генералне обнове храма извршене су 1957 – 1958, затим 1971 – 1972, а тренутна обнова је започета 2016. године. Свештеници Светониколајевског храма имали су велики утицај на српску националну културу и просвету у Сивцу. Својом улогом и доприносима снажили су веру и радили су на просвећивању свог народа.

Портрети говоре

Протојереј Миодраг Андрић: ЈОВАН КАМБЕР (1773 – 1848)

На западном улазу Николајевског храма у Новом Саду налази се надгробна плоча Јована Камбера, новосадског капетана и градоначелника. Јован Камбер је рођен у Руми 1773. године, од оца Георгија, Јелина који је дошао из Грчке, и мајке Евдоксије, Цинцарке из Земуна. Завршио је права и адвокатуру 1798. године. Године 1807. постављен је за заменика правног заступника Сремске жупаније, а затим и за правног заступника спахилука у Турском Бечеју. За новосадског правобраниоца постављен је 1816. године и од тада се његова служба и живот везују за Нови Сад. Лепу и раскошну кућу изградио је у Казанцијској улици (данас улица Јована Суботића). Ова грађевина, која је важила за једну од најстаријих у Новом Саду, више не постоји и данас се на њеном месту налази савремена стамбена зграда.

Дошавши у Нови Сад, Камбер је брзо напредовао у служби, па је већ 1818. постао градски сенатор. У својству сенатора, од 1822. до 1838. године, обављао је дужност градског капетана. За градоначелника је изабран 24. марта 1840. и на овом месту је остао до 24. маја 1848. године. Остао је упамћен по својој енергичности и чврстом ставу.

Надгробна плоча Јована Камбера на западном улазу
Николајевске цркве у Новом Саду

Породица Камбер је волела да наглашава своје грчко порекло, у чему се ни Јован није разликовао. Штавише, он се често и поносно присећао прича о својим прецима који су стигли у Руму захваљујући заслугама из ратова са Турцима. Посебно је истицао свога претка који се 1566. године, под командом бана Николе Зринског, борио у одбрани Сигета и по-

Портрети говоре

бедио чувеног турског мегданцију. Будући да је безуспешно покушавао да добије племство, Јован Камбер је био изложен подсмеху својих противника који су користили његову плаховитост да би изазивали сумњу у њега и нарушили му углед. Када га је један познати адвокат назвао сељачким сином, ругајући му се да није Грк него *vulgo* Цинцар, Камбер је одговорио да је поносан што је Србин, али и исте крви са Милтијадом, Темистоклом и Алкибијадом. Јован је због своје незгодне нарави често долазио у сукоб са људима из околине, због чега је више пута био суспендован из службе.

Посебно је упамћена његова улога за време Буне 1848. године. Заједно са адвокатом Александром Костићем, трговцем Јованом Политом и официром Ђорђем Стратимировићем предводио је делегацију у Пожун, када је мађарској елити предао захтеве новосадских Срба. Тражили су признање српске нације, слободу употребе српског језика у свим приликама, самосталност одлучивања у црквено-просветним пословима и право на редовно сазивање црквено-народних сабора. Иако је делегација новосадских Срба без одлагања примљена код Лајоша Кошута, вође мађарских револуционара, до споразума није дошло.

Првих дана Буне, Јован Камбер је значајно вратио Николајевски храм на старање Српској православној црквеној општини новосадској, чиме је дошао коначан крај привременом статусу Николајевског храма у трајању од пола века, а који је подразумевао двовлашће Црквене општине новосадске и грчко-цинцарске заједнице у Новом Саду, настало сплетом врло сумњивих политичких околности.

Николајевска црква у Новом Саду

Јован Камбер је погинуо у Буковцу, у јесен 1848. године, у инциденту који су изазвали житељи овог сремског места. Буковчани су га убили у његовом винограду пошто је, будући оптужен да је мађарон, у афекту покушао да одбрани своју част. Његов брат Андреј и синовац Јован погинули су за време бомбардовања Новог Сада 1849. године.

Оженио се Јулијаном Богдановић, унуком Стојића Богдановића, ктитора Николајевске цркве у Новом Саду. Са Јулијаном је имао седморо деце од којих издвајамо две ћерке: велику добротворку српске деце Софију Пасковић и Марију Медаковић, прабаку академика Дејана Медаковића. Најмлађи изданак овог брачног пара био је Ђорђе Камбер, који се, кренувши очевим стопама, бавио адвокатуром и јавним пословима. Због тога што је подржавао мађарске интересе, у народно памћење је ушао кроз стихове Јована Јовановића Змаја као отпадник од Српства. Његовом смрћу забележено је нестајање породице Камбер у Новом Саду.

Јован и Јулијана Камбер су сахрањени у породичној гробници у Николајевском храму.

Издавачка делатност

Катихета Ђорђе Гојић: ШЕСТИ ТОМ ДЕЛА СВЕТОГА МАКСИМА ИСПОВЕДНИКА

(Свети Максим Исповедник, *Догматски и полемички списи. Посланице, Беседа*,
Нови Сад 2020, 519 стр.)

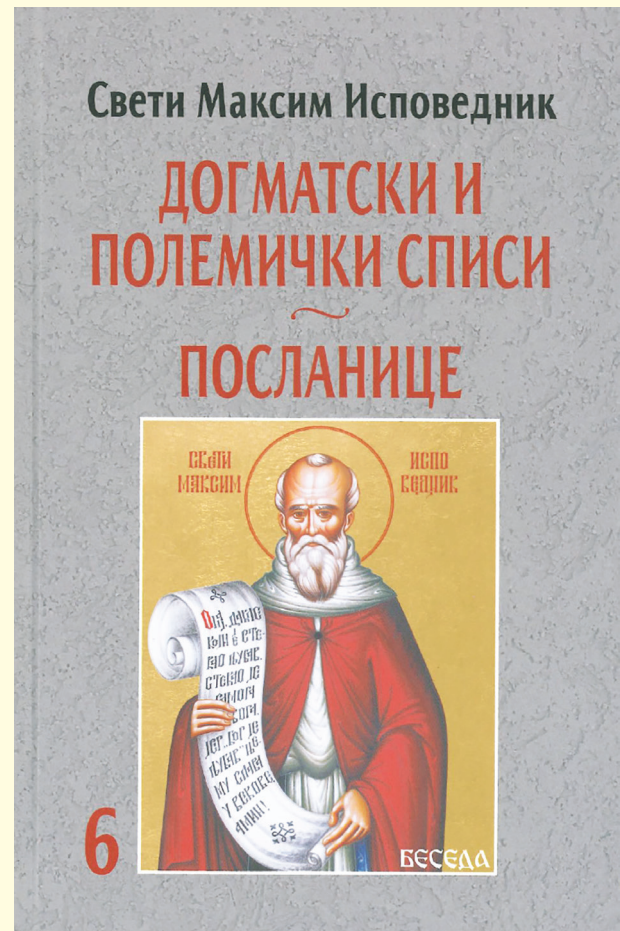
У издању *Беседе*, издавачке установе Епархије бачке, 2020. године је објављен шести том дела светог Максима Исповедника под насловом *Догматски и полемички списи. Посланице*.

Књига која је пред читаоцима доноси пет догматских списа, као и четрдесет и пет посланица упућених разним угледним људима. Богословска мисао светог Максима у овим списима дубоко је укореењена у Светом Писму и Светом Предању, са тежњом да се сачува неповређеним исправно исповедање вере у Бога и живот у складу са вољом Божјом, који човека духовно уздижу ка Царству небеском.

У првом делу књиге налазе се полемички списи светог Максима Исповедника. Свети Максим нас, кроз своје списе, опомиње да су Свето Писмо и Свето Предање Цркве одувек указивали на човеково спасење које се остварује у Личности Сина Божјег, Господа Исуса Христа. Да би спасење било могуће, Бог је постао Човек и на Себе је узео људску природу, са свим њеним особеностима. У супротном, како сведочи свети Максим, човек не би био излечен од греха и не би био спасен, јер „оно што Логос није узео на Себе, то није исцељено” (стр. 106).

Поред ове, веома значајне теме, књига се бави и другим битним и поучним темама. Тумачећи Молитву Господњу, свети Максим нам помаже не само да разумемо речи ове молитве већ да у њој увидимо дубину њеног значења, као и циљ њеног постојања, а то је „виђење тајне обожења” (стр. 174). Само тумачење обогато је многобројним цитатима из Светог Писма и представља позив свим људима да заволе Христа, у Којем је спасење, те да, наоружани добрим делима, похитају храбро ка Царству Божјем. Такође, поред тумачења Молитве Господње, значајан је и спис *О души*, у којем је свети Максим изложио пра-

вославни поглед на душу. Постоји ли душа, да ли је душа суштина, да ли је бестелесна, да ли је бесмртна и разумна – само су нека од питања на која свети Максим доноси одговоре.

Последњи део књиге доноси четрдесет и пет посланица. Посланице су углавном прожете благодаренима, духовним саветима и одговорима на питања у вези са хришћанским животом, али и вером у Бога. У поминутој збирци списа је приметно да свети Максим пише са искреном љубављу, духовном радосћу и усхићењем, али и смирењем и свешћу да од свега што говори не говори ништа своје већ само оно што је научио од Отаца, не одступајући притом ни најмање од њиховог учења (стр. 360).

Издавачка делатност

Књига која је пред нама важан је сведок древних времена, али и важан путоказ у времену које је испред нас. Она савременом човеку нуди вишеструку духовну корист. Не само да нам је доступна читава леза мисли, ставова и аргументата светог Максима већ нам се нуди и духовна поука која има животну важност зато што човека васпитава у хришћанском духу. Не само да нам је омогућено да добро разумемо спасење, које Бог дарује свим људима, већ нам је дарован и пут којим треба да ходимо како бисмо одговорили на Божји позив и задобили Божји дар спасења. Човеку је отворена могућност да духовно оплемењеним очима осмотри смисао свог постојања на земљи, свој однос са Богом и свој живот у Христу, без којих је његово спасење немислииво. Охрабрен ризницом мудрости и духовних савета, оплемењен сазнањем дубоких богословских истина које је Божји угодник храбро бранио по цену живота, поучен примером храбрости и делатне љубави светог Максима, те напојен његовим речима, човек ће бити спреман да разуме истину и да пође на пут уске стазе која води ка Царству Божјем, са радошћу пропове-

Господ Исус Христос

дајући свету Оваплоћеног Бога, Који је дошао у овај свет из љубави према човеку и тиме омогућио спасење човеку.

Из школске клупе

Са часа веронауке: ДЕСЕТ БОЖЈИХ ЗАПОВЕСТИ (први део)

Вероучитељ: Шта су то десет Божјих заповести?

Милица: Десет Божјих заповести су заповести које је на Синајској гори Бог објавио Мојсију како би људи поштовали вољу Божју. Ове заповести Мојсије је добио од Бога и предао их свом народу на чување. Заповести су уклесане на две камене плоче: на првој су уклесане прве четири, а на другој последњих шест заповести. Прве четири заповести тичу се човековог односа према Богу, а последњих шест човековог односа према другим људима.

Ликовни рад Светозара Андрића, ученика II разреда Основне школе „Жарко Зрењанин Уча” у Надаљу

Ликовни рад Невене Пешић, ученице II разреда Основне школе „Жарко Зрењанин Уча” у Надаљу

Вероучитељ: Данас ћемо разговарати о оним заповестима које су биле уклесане на првој каменој плочи, тојест о оним заповестима које одређују човеков однос према Богу. Како гласи прва Божја заповест?

Милан: Ја сам Господ Бог твој; немој имати других богова осим Мене.

Вероучитељ: Шта значи ова заповест?

Маша: Све заповести су реч Божја која је дата нама људима. У првој Божјој заповести Бог нам говори да постоји само један једини Бог и да нема других богова осим Њега једног. Он нам говори да не верујемо у лажне богове, јер постоји само један Бог. Тај Бог је Творац Који је створио све што постоји, укључујући и нас људе. Он је Отац небески којем се обраћамо у молитви *Оче наш*. Ми верујемо и надамо се да ће бити воља Божја и да ће доћи Царство Божје. Њему поклањамо нашу љубав и тако узвраћамо Његовој љубави. На тај начин поштујемо прву Божју заповест.

Из школске клупе

Вероучитељ: Шта мислите, зашто је Бог дао ову заповест?

Максим: Некада давно, када су изречене ове заповести, већина народа није веровала у једног Бога, као што је то случај данас. Напротив, многи народи веровали су у више богова, којима су се клањали и којима су служили. Сви ти богови били су плод људске маште, измишљена створења која заправо нису постојала. Ови богови названи су идоли, а служење њима идолопоклонство. Насупрот њима, постоји само један једини Бог, Који нам кроз ову заповест поручује да не верујемо у измишљене богове већ да верујемо у Њега, истинитог Бога.

Вероучитељ: Како гласи друга Божја заповест?

Ликовни рад Исидоре Старчев, ученице II разреда Основне школе „Жарко Зрењанин Уча” у Надаљу

Вања: Не прави себи идола нити каква лика; немој им се клањати нити им служити.

Вероучитељ: Шта значи ова заповест?

Теодор: Ова заповест се надовезује на прву заповест, која каже да треба да верујемо само у једног Бога. Други богови су лажни богови и ми их зовемо идолима. У стара времена, када су ове заповести изречене, постојао је обичај да се изгради кип неког лажног бога којем су се људи клањали и којем су приносили жртве. Ово су радили верујући да на тај начин исказују поштовање према богу који живи у том кипу, да ће омекшати његово срце и да ће их, због тога, тај бог наградити. Прави Бог не жели да човек верује у измишљене богове и да тим измишљеним боговима прави кипове, којима ће се потом клањати и којима ће служити.

Вероучитељ: Шта мислите, да ли данас постоје идоли?

Милица: У данашње време већина људи верује у једног Бога. Не праве идоле и кипове којима се клањају и којима служе. Али, данас се догађа нешто друго. Човекова љубав више није у толикој мери усмерена на једног Бога, колико на нове „идоле” који заузимају људска

Ликовни рад Мине Тепић, ученице II разреда Основне школе „Жарко Зрењанин Уча” у Надаљу

Из школске клупе

срца. То су углавном познате личности које постају наши нови идоли, на које се ми угледамо и чије чак и лоше примере често следимо. Угледајући се на њих, ми понекад чинимо и лоша дела, која нису по вољи Богу.

Вероучитељ: Како гласи трећа Божја заповест?

Филип: Не узимај узалуд имена Господа Бога свог.

Вероучитељ: Шта она значи?

Катарина: Ова заповест нам говори да се Божје име мора поштовати. Некада давно људи су имали много више поштовања према имену, јер је име уистину означавало оног ко то име носи. Данас ми Божје име изговарамо у молитвама, као и у богоугодним разговорима. Сувишно изговарање Божјег имена Богу није драго.

Вероучитељ: Шта мислите, како се данас људи опходе према Божјем имену?

Тадија: Људи су се некада према Божјем имену опходили са много више поштовања него данас. Они су Божје име изговарали са страхом, вером и љубављу. Данас, нажалост, често можемо да чујемо како се без потребе изговара име Божје, а људи често, у неким бесмисленим или можда и ружним разговорима, знају да спомену име Божје, што може да се претвори и у псовку или подругивање. Бог не воли да било чије име буде изговорано у ружним и бесмисленим разговорима, а још мање жели да било чије име буде предмет подругивања.

Вероучитељ: Како гласи четврта Божја заповест?

Јелена: Сећај се дана одмора да га светкујеш; шест дана ради и обави све послове своје, а седми дан је одмор Господу Богу твојме.

Ликовни рад Бојане Веселиновић, ученице II разреда Основне школе „Жарко Зрењанин Уча” у Надаљу

Вероучитељ: Шта она значи?

Михајло: У Првој књизи Мојсијевој, која се другачије назива и Књига постања, описано је стварање света. Бог је за шест дана створио свет, а седми дан је био одмор од стварања. Овим је Бог дао пример човеку како треба да се понаша: шест дана да ради, а седми да се одмори од рада. Међутим, дан одмора није дан када човек треба да ленчари. Овај дан треба да буде посвећен Богу. Човек треба овај дан да светкује, да иде у цркву на Литургију и да га проведе молитвено и у миру са својом породицом.

Вероучитељ: Хвала вам, децо, на овако лепим одговорима! На следећем часу разговараћемо о преосталих шест Божјих заповести, које се тичу нашег односа према другим људима.

Приредио катихета Ђорђе Гојић са ученицима Основне школе „Петар Кочић” у Темерину

Актуелности

Прослава храмовне славе Алмашког храма у Новом Саду

На празник Света Три Јерарха, у недељу, 30. јануара / 12. фебруара 2023. године, прослављена је храмовна слава Алмашког храма у Новом Саду. Прослава храмовне славе Алмашког храма почела је у навечерје празника бденијем које је служио протојереј Жељко Латинковић, настојатељ Успенског храма у Новом Саду, уз саслужење протојереја Бранислава Мркића, настојатеља Светосавског храма у Новом Саду.

Епископи Иринеј и Дамаскин на слави Алмашког храма

На дан храмовне славе Алмашког храма, на светој Литургији началствовао је Његово Преосвештенство Епископ бачки господин др Иринеј, уз саслужење Његовог Преосвештенства Епископа мохачког господина Дамаскина, свештенства и ђаконства Епархије бачке.

Беседећи по прочитаним јеванђелским одељцима, Преосвећени владика Иринеј је поучио верни народ о покајању као промени начина мишљења, као и о значају тројице светитеља које Црква прославља на овај празник, рекавши: „Пример истинске теологије, истинске духовности, истинске просвете и духовне културе су и данас празнована тројица великих светитеља – свети Василије Велики, свети Григорије Богослов и свети

Јован Златоуст. Овај празник је настао доста касно, негде у 11. веку, јер је избила препирка међу хришћанима ко је већи светитељ међу овом тројицом, што је само по себи бесмислено јер су сви велики и није наше да меримо њихову величину. Зато су тадашњи хришћани у једном откривењу од Бога сазнали, преко свог надлежног епископа, да не треба да деле светитеље ни по чему – ни по величини, ни по утицају, ни по било чему. Тада је, у име те истине, установљен заједнички празник ове тројице светитеља. Зато се празник и зове Света Три Јерарха. Они се у Црквама грчког језика прослављају као покровитељи

истинске просвете, јер су били велики теолози, образовани људи, али, у исто време, били су прави подвижници и светитељи, угодници Божји, људи пуни врлине, смирења, доброте, љубави. Код нас је покровитељ наше просвете Свети Сава, са истом логиком, са истим образложењем. И он је био наставник пута који води у живот управо зато што није само споља доприносио неком пролазном људском добру.”

После свете Литургије извршен је чин благосиљања славских дарова, које су приели чланови Културно-уметничког друштва „Вила”, на челу са г. Милорадом Лонићем, уметничким руководиоцем фолклорног ансамбла. Протојереј Бранко Вујиновић, настојатељ Алмашког храма, поздравио је епископе и захвалио им на служењу. Потом се присутнима обратио Преосвећени владика Иринеј, који је сабраном верном народу честитао храмовну славу, а члановима Културно-уметничког друштва „Вила” кумство, пожелевши им много успеха у будућем раду.

На светој Литургији је појао црквени хор „Свети Стефан Дечански”, а присуствовали су: г. Милан Ђурић, градоначелник Новог Сада, г. Далибор Рожић, члан Градског већа за културу, професор др Весна Туркулов, председник

Актуелности

Управног одбора Универзитетског клиничког центра Војводине, др Радивоје Стојковић, директор новосадске Гимназије „Јован Јовановић Змај”, г. Синиша Јокић, директор Завода за заштиту споменика културе Града Новог Сада, г. Никола Перваз, председник Црквене општине новосадске, и многобројни верни народ.

Празник Светог мученика Трифуна у Светоархангелском манастиру у Ковиљу

На празник светог мученика Трифуна, у уторак, 1/14. фебруара 2023. године, у параклису Светоархангелског манастира у Ковиљу, Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Дамаскин служио је свету архијерејску Литургију, уз саслужење јеромонаха Харитона, настојатеља Светоархангелске обитељи, и новосадских ђакона Милована Крстића и Дамјана Љујића.

У току Литургије Преосвећени владика Дамаскин је у чин ђакона рукоположио Александра Симетића, катихету из Новог Сада.

Обраћајући се после заамвоне молитве сабранима на Литургији, владика Дамаскин је пожелео новорукоположеном ђакону Александру да свој живот проведе у служењу Цркви Божјој и нагласио да служење Богу значи ношење крста и непрестани подвиг. „Служење јесте једна велика дужност, а не привилегија. Служење јесте крст који узимамо на себе прихватајући да носимо не само своја искушења него и искушења других људи”, поручио је викар Епископа бачког.

Празник Сретења Господњег у Саборном храму у Новом Саду

На празник Сретења Господњег, 2/15. фебруара 2023. године, Његово Преосве-

штенство Епископ бачки господин др Иринеј служио је свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду, а саслуживали су Његово Преосвештенство Епископ мохачки господин Дамаскин, архимандрит Василије (Костић), свештенство и ђаконство Епархије бачке.

Беседећи после прочитаног јеванђелског зачала, Преосвећени владика Иринеј је нагласио да се Сретење Господње обележава као Богородичин празник, са многим елементима Господњег празника. „У кондаку данашњег празника појемо да Онај Који је

Са свете Литургије у параклису Светоархангелског манастиру у Ковиљу

Епископ бачки г. Иринеј са новорукоположеним свештеником Александром Симетићем

Актуелности

осветио Својим присуством утробу Дјеве, Своје Пресвете Мајке, Тај је и руке праведнога старца Симеона благословио и, преко њих, благословио и руке свих нас. Сви смо достојени – маколико да смо грешни, слаби и недостојни – да на своје руке примимо Тело Христово и да се на Литургији причестимо у светој Тајни Причешћа Његовим

Телом и Његовом Крвљу. То је дубљи и пристији сусрет него онај који је имао праведни Симеон узевши Га у своје наручје и држећи Га у наручју. То је најсавршенији дар правог, истинитог, спасоносног, потпуног сједињења нашега са Господом и ради тога дара постоји Црква. У будућем веку – како каже једна молитва после светог Причешћа – надамо се да ћемо се још пристије причешћивати Њиме у незалазном дану Царства Његовог. Ради тога је Господ дошао у свет – да нам дарује Себе, а у Себи Царство Божје, живот вечни, свако блаженство”, истакао је Епископ бачки господин др Иринеј.

У току свете Литургије, Епископ бачки Иринеј рукоположио је у презвитерски чин ђакона Александра Симетића.

Епископ бачки др Иринеј примио у посету чланове хора „Тропос” из Атине

На празник Сретења Господњег, 2/15. фебруара 2023. године, Његово Преосвештенство Епископ бачки господин др Иринеј примио је, у свечаној дворани Црквене општине новосадске, чланове грчког византијског хора „Тропос” из Атине, на челу са хоровађом, г. Константином Ангелидисом, који су, у оквиру посете Српској Православној Цркви, посетили Епархију бачку и Нови Сад.

Преосвећени владика Иринеј је гостима из Грчке пожелео добродошлицу и у крат-

Епископ бачки г. Иринеј са члановима хора „Тропос” из Атине

ко их упознао са историјом Епархије бачке, осврћући се и на актуелне теме из живота Цркве.

Господин Константин Ангелидис је, у име свих чланова хора „Тропос”, заблагодарио Преосвећеном Епископу бачком на срданом пријему, похваливши и његово залагање на пољу неговања византијског појања, пре свега кроз благослов за оснивање Школе црквеног појања „Свети Јован Дамаскин” при Црквеној општини новосадској.

Пријему у свечаној дворани Црквене општине новосадске присуствовали су: Епископ марчански г. Сава, викар Његове Светости Патријарха српског, и архимандрит Василије (Костић), као и свештеници и ђакони Епархије бачке.

Епархији бачкој и Епископу бачком г. Иринеју додељена признања Удружења херојске 549. моторизоване бригаде „Цар Душан Силни”

Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј примио је у четвртак, 16. фебруара 2023. године, у Владичанском двору у Новом Саду, делегацију Удружења херојске 549. моторизоване бригаде „Цар Душан Силни” из Београда, коју су чинили генерал Стојан Коњиковац, председник Управног одбора Удружења, г. Владан Ранковић, председник Удружења, и г. Бранислав Т. Митровић.

Актуелности

Епископ бачки г. Иринеј са делегацијом
Удружења херојске 549. моторизоване бригаде
„Цар Душан Силни”

Чланови поменуте делегације доделили су Епархији бачкој плакету у знак захвалности за помоћ борцима херојске 549. моторизоване бригаде „Цар Душан Силни”, док је Епископу бачком г. Иринеју додељена споменица за лични допринос у чувању и неговању традиције и делатности Удружења херојске 549. моторизоване бригаде „Цар Душан Силни”.

Истакавши значај оваквих удружења за наш народ, Преосвећени владика Иринеј је заблагодарио уваженим члановима делегације Удружења „Цар Душан Силни” на додељеним признањима и пожелео им успех у даљем раду.

Недеља Православља у Саборном храму у Новом Саду

У Недељу Православља, 20. фебруара / 5. марта 2023. године, на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду началствовао је Његово Преосвештенство Епископ бачки господин др Иринеј. Еписко-

пу бачком саслуживали су Његово Преосвештенство Епископ мохачки господин Дамаскин, свештено братство Саборног храма и новосадски ђакони.

Беседећи после прочитаног јеванђелског зачала, Преосвећени владика Иринеј је поучио сабрани верни народ о настанку празника који се прославља у Недељу Православља, нагласивши: „Не клањамо се ми иконама као боговима, нити обожавамо даске или друге материјале од којих су оне израђене, нити боје, нити било шта створено, него – као што каже свети Јован Дамаскин – ми своје поштовање и љубав преносимо на Прволик – на Господа Исуса Христа, и на свете Његове, и на анђеле Његове. У том контексту ваља нам разумети иконопоштовање као живу слику наше вере, вере не у Бога апстрактног, само метафизичког, него у Бога Који се из љубави оваплотио, постао Човек, извршио подвиг спасења и заувек остаје у Личности Христовој Богочовек. Та основна истина наше вере – вера у Оваплоћеног Бога Логоса – исказује се преко поштовања светих икона. Није, оно, да-

Епископи Иринеј и Дамаскин са свештенством на Литургији
у Недељу Православља у Саборном храму

кле, само обичај, традиција, побожна навика, него израз наше вере, њене суштине и њеног садржаја. Зато, од тада па надаље, ове прве недеље Великог поста се на крају свете Литургије свечано износе иконе и у скраћеном облику се чита један део *Синодика* у којем исповедамо православну веру пред часним иконама.”

Упокој, Господе

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ЧЕДОМИР ЧАЛИЋ (1951 – 2022)

У суботу, 31. децембра 2022. године, у преподневним часовима, у Клиничком центру у Новом Саду, после дуге и тешке болести, уснуо је у Господу протојереј-ставрофор Чедомир Чалић, умировљени парох новосадски.

Светлост дана Господњег угледао је 22. фебруара 1951. године у Бачу. Од своје дванаесте године борави у манастиру Бођанима, под будним оком блажене успомене епископа Лукијана. Богословско образовање започиње у Богословији Света Три Јерарха у манастиру Крки, а завршава у Богословији Светог Арсенија у Сремским Карловцима. По завршетку Богословије, на Филозофском факултету у Новом Саду завршава студије историје.

Руком блаженопочившег епископа бачког Никанора 1980. године прима ђаконски чин, а исте године је рукоположен у чин презвитера и бива постављен за пароха при Светониколајевском храму у Каћу. Потом службује у Сомбору као парох у Светогеоргијевском храму, а од 1991. године постаје парох у Саборном храму Светог великомученика Георгија у Новом Саду. Као парох у новосадском насељу Телеп, започиње градњу велелепног храма Светих Кирила и Методија, где службује до 2016. године, када одлази у мировину.

У уторак, 3. јануара 2023. године, у храму Светих Кирила и Методија у Новом Саду, служена је света заупокојна Литургија, а потом опело новопрестављеном протојереју-ставрофору Чедомиру Чалићу. Његово Преосвештенство Епископ мохачки г. Дамаскин, викар Епископа бачког, служио је заупокојну Литургију, а саслуживали су свештеници и ђакони Епархије бачке.

По заамвној молитви, Преосвећени владика Дамаскин је служио помен почившем протојереју-ставрофору Чедомиру. У свом слову после помена, владика Дамаскин је указао на пастирски труд и врлине које су красиле блаженоупокојеног проту Чедомира.

Опело над одром почившег проте Чедомира служио је Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј, уз саслужење свештенства Епархије бачке, Епархије шабачке и Епархије сремске. Беседећи после опела, Преосвећени владика Иринеј је истакао: „Испраћамо, са тужном радошћу и радосном тугом, нашега брата и саслужитеља проту

Блаженопочивши протојереј-ставрофор
Чедомир Чалић

Чеду. Стицајем животних околности, од свих нас овде присутних, мислим да га ја најдуже познајем, од, већ давне, седме деценије прошлог века. Могу да кажем да је већ од тих најранијих дана пројављивао доброту душе, са једне стране, и ревност за Дом Божји, са друге стране. Ја га се таквог сећам од првог дана нашег заједничког боравка у Бођанима у оно време. Велики труд и самопожртвовање, као што сви знамо, уложио је и у зидање овога дивног храма, заједно са свима који су се око тога трудили. Такође је служио ревностно, како је најбоље могао у свом животном окружењу и на свом – често, како рекох, трновитом – животном путу. Увек верујемо да Господ жели спасење свакога од нас више него што било ко од нас жели своје сопствено вечно спасење. Јер, Господ је сушта Љубав. Зато верујем у то, како смо слушали из богонадахнутих речи светог Јеванђеља, да Господ, Који је Судија живих и мртвих, онима који искрено верују у Њега и труде се да Му служе већ сада дарује живот вечни. Са тим мислима и осећањима, заједно са ожалошћеном породицом, испраћамо нашег драгог проту Чеду и молимо се Господу за његову душу, за њено спасење. И ако га Господ прима, као што лично верујем, очекујемо и да се он у вечном животу моли за све нас, заједно са свима спасенима.”

После опела у храму Светих Кирила и Методија, тело блаженопочившег протојереја-ставрофора Чедомира Чалића сахрањено је на Новом гробљу у Новом Саду.

Светињама у походе

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА БАЧКА
СЛУЖБА ЗА ПОКЛОНИЧКА ПУТОВАЊА

СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ

Путујте са благословом Цркве.

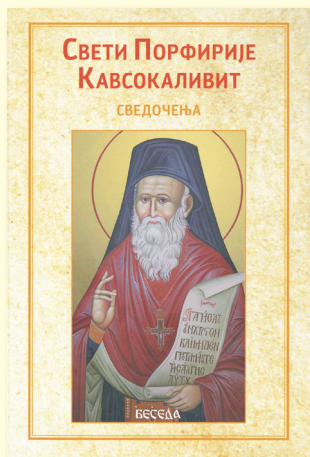
**Информације можете добити путем телефона
бр.: 064/12-93-616 и 021/526-068**

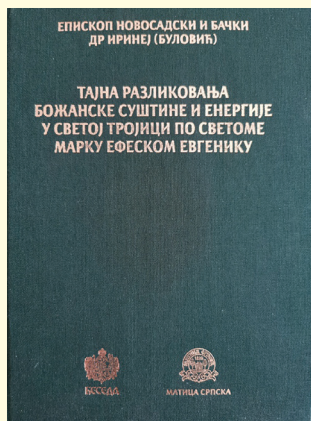
Нова издања

ДЕЛА СВЕТОГ МАКСИМА ИСПОВЕДНИКА

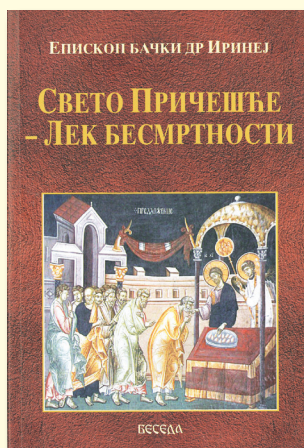
СВЕТИ ПОРФИРИЈЕ
КАВСОКАЛИВИТ
СВЕДОЧЕЊА

ТАЈНА РАЗЛИКОВАЊА
БОЖАНСКЕ СУШТИНЕ И
ЕНЕРГИЈЕ У СВЕТОЈ ТРОЈЦИ
ПО СВЕТОМЕ МАРКУ ЕФЕСКОМ
ЕВГЕНИКУ

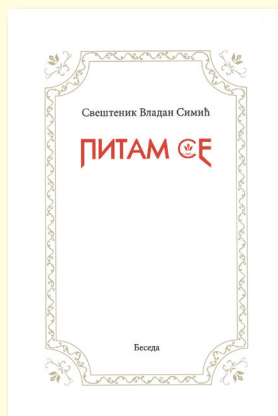
СВЕТИ ИРИНЕЈ ЂИРИЋ
ЕПИСКОП БАЧКИ
ИСПОВЕДНИК ВЕРЕ

СВЕТО ПРИЧЕШЋЕ –
ЛЕК БЕСМРТНОСТИ

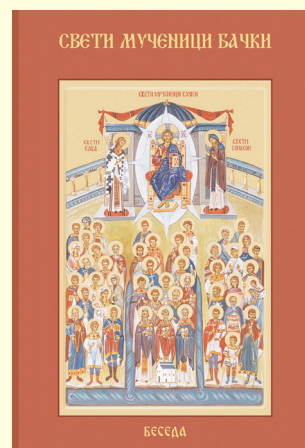
Епископ новосадски и бачки
др Иринеј (Буловић)

Епископ новосадски и бачки
др Иринеј (Буловић)

ПИТАМ СЕ

Свештеник Владан Симић

СВЕТИ МУЧЕНИЦИ БАЧКИ

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ
ХРАМА У МОНАСТИРУ
ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА
НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЂУ

Жиро рачун 250-2010001105760-64 (Еуробанка, Нови Сад)